

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Vojenská mise USA proti organizaci Islámský stát

Nikola Hájková

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

Vojenská mise USA proti organizaci Islámský stát

Nikola Hájková

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce, panu PhDr. Pavlu Hlaváčkovi, PhD., za odborné vedení, trpělivost a ochotu, jež mi věnoval v průběhu jejího zpracování.

Obsah

Seznam používaných zkratk	6
Úvod	7
1. Jaké jsou zahraničně politické priority prezidenta Baracka Obamy?	10
1. 1. Jaké jsou rozdíly mezi NSS 2010 a NSS 2015?	11
1. 2. Jak dosáhnout trvale udržitelného a spravedlivého míru? Aneb prosazování zahraničně politických priorit	15
1. 3. Shrnutí neboli od zahraničně politických priorit k boji proti terorismu	17
2. Jaké jsou strategie USA používané v boji proti terorismu?	18
2. 1. Principy strategií USA využívaných v boji proti terorismu	20
2. 2. Strategie USA používané v boji proti terorismu	21
3. Jak USA postupují v boji proti Islámskému státu?	27
3. 1. Od Al Kajdy k Islámskému státu	27
3. 2. Partneři a spojenci USA v boji proti Islámskému státu	32
3. 3. Operace Společné rozhodnutí	36
Závěr	43
Seznam použitých zdrojů	46
Summary	50
Přílohy	52
Příloha 1	52
Příloha 2	53
Příloha 3	54
Příloha 4	55
Příloha 5	56
Příloha 6	57
Příloha 7	58
Příloha 8	59
Seznam zdrojů příloh	60

Seznam používaných zkratk

AQI – Al Kajda v Iráku

AUMF - Authorization for Use of Military Force

DoD – Ministerstvo obrany USA

DoS – Ministerstvo vnitra USA

DSG – průvodce obrannými strategiemi

ISF – Irácké bezpečnostní složky

ISI – Islámský stát Iráku

ISIL – Islámský stát Iráku a Levanty

ISIS – Islámský stát Iráku a Sýrie/Shamu

MSM - Majlis Shura al-Mujahideen

NATO – Severoatlantická aliance

NMS – národní vojenská strategie

NSCT – národní strategie pro potírání terorismu

NSS – národní bezpečnostní strategie

OIR – Operace Vlastní rozhodnutí

OSN – Organizace spojených národů

PKK – Kurdská pracovní strana

YGP – kurdské Jednotky lidové ochrany

Úvod

„Prioritou číslo jedna je chránit americký lid a pronásledovat teroristické síť.“ (Obama, B. 2016)

Organizace Islámský stát, etablovaná na území Iráku a rozšířená do Sýrie, představuje hrozbu nejen Iráku a Sýrii, ale i sousedním státům, regionální bezpečnosti Blízkého východu a jeho stabilitě a v neposlední řadě i USA a jejich partnerům a spojencům. Na životě ohrožuje občany USA a občany jejich partnerů a spojenců teroristickými útoky. Bezpečnost USA, jejich občanů, partnerů a spojenců je jedním z národních zájmů USA. K jejich zajištění je vláda USA ochotna postupovat i unilaterálně, ačkoliv je preferován multilaterální postup.

Organizace Islámský stát se zmocnila části území Iráku a Sýrie a vyhlásila nad ním v červnu 2014 chalífát (Kaválek, T. 2015: 6). Vybuodovala zde kvazi státní strukturu, jejíž právní systém byl vystavěn na islámském právu šaría. To je stoupenci Islámského státu vymáháno krutými a nelidskými způsoby. V čele Islámského státu stojí Abú Bakr al Bagdádí s vizí světa bez nemuslimských států, s vizí celosvětového chalífátu. Při naplňování svého cíle se al Bagdádí řídí mottem „lasting and expanding“ (Walt, S. M. 2015: 44). Neprávem si nárokuje území suverénních států a ohrožuje životy tamních lidí, kteří se nechtějí poddat nově nastolenému režimu. Problém také představuje nelegální obchodování s ropou, jejíž ložiska se nacházejí na území, nad kterým Bagdádího stoupenci získali kontrolu. Bojovníky do svých řad získává z různých částí světa skrze svou propagandu. Zradikalizovaní muslimové pak putují do Sýrie či Iráku, aby zde byli vycvičeni. Jako své nepřátele Islámský stát považuje všechny nemuslimy, ale také muslimy, kteří neodpovídají pravé povaze islámu (Walt, S. M. 2015: 43).

Pod vedením USA byla zformována koalice státních i nestátních aktérů, kteří mají za cíl Islámský stát porazit. Mimo ohrožení prvního národního zájmu USA – bezpečnosti USA, jejich občanů, partnerů a spojenců, vstupují USA do boje proti Islámskému státu i kvůli jejich dalšímu národnímu zájmu a to respektu k univerzálním hodnotám doma, i po celém světě, které Islámskému státu nejsou

vlastní. A právě role USA v boji proti Islámskému státu je hlavním středobodem této práce. Cílem práce je zjistit, jak USA s tzv. Islámským státem bojují, či přesněji řečeno, zda jejich reálná strategie reflektuje to, co bylo vytyčeno ve strategických dokumentech americké zahraniční a bezpečnostní politiky.

Jako praktický příklad je zvolena vojenská mise USA proti organizaci Islámský stát. Tento příklad byl zvolen, protože v současné době je pro USA největší bezpečnostní hrozbou. Jak už název práce napovídá, je zacíleno na vojenský sektor analýzy, kde jsou jako referenční objekt zvoleny USA. Jedná se o případovou studii, k jejímuž cíli směřují tři výzkumné podotázky: jaké zahraničně politické priority si stanovil Barack Obama od chvíle, kdy se stal prezidentem USA? Jaké strategie využívá v boji proti terorismu a jaké specifické strategie pak uplatňuje proti Islámskému státu?

Abychom byli schopni pochopit počínání vlády USA v boji proti Islámskému státu a terorismu obecně, je důležité znát zahraničně politické priority jejich prezidenta. Od zahraničně politických priorit se totiž odvíjí postupy, díky nimž je těchto priorit dosahováno. Vzhledem k tomu, že prvním, a zatím jediným, prezidentem USA, který se s hrozbou Islámského státu musí potýkat, je Barack Obama, je práce časově omezena na jeho funkční období. První kapitola je tedy zaměřená na zahraničně politické priority prezidenta Baracka Obamy. V této kapitole se pokusíme pochopit směr jeho uvažování a změny v postupech zajišťování národních zájmů USA na základě analýzy Národní bezpečnostní strategie (tj. National Security Strategy, dále jen NSS, pozn. aut.) z roku 2010 a 2015.

Od postupů zajišťování národních zájmů USA nadefinovaných v NSS, se odvíjí strategie USA používané v boji proti terorismu. O tom, jaké strategie USA používají v boji proti terorismu, pojednává druhá kapitola. V ní je vycházeno především z Národní strategie pro potírání terorismu (tj. National Strategy for Counterterrorism, dále jen NSCT, pozn. aut.) z roku 2011, dále pak např. z Národní vojenské strategie (tj. National Military Strategy, dále jen NMS, pozn. aut.) z roku 2015 nebo z Průvodce obrannými strategiemi (tj. Defence Strategic Guidance, dále jen DSG, pozn. aut.) z roku 2012.

Jak už řádky výše napovídají, je poslední kapitola věnována boji proti Islámskému státu. Na začátku této kapitoly je věnována pozornost samotnému Islámskému státu – tomu, jak vznikl, jak funguje a o jakého aktéra se vůbec jedná. Než se dostaneme ke kapitole zabývající se samotným bojem proti Islámskému státu, je potřeba si Islámský stát představit. Bez pochopení fungování protivníka není možné účinně volit strategie a aplikovat je. Vláda USA zdůrazňuje nutnost kolektivní akce, proto se v další části kapitoly zabýváme utvořením koalice a postavením USA v ní. Vzhledem k cíli práce je zacíleno na postupy, jež v této problematice využívá vláda USA. Koalice vymezila pět linií úspěchu, jež by měly sloužit k poražení Islámského státu. USA jsou ve vedení tří z nich, proto je zaměřeno právě na ně. Vláda USA mimo to stanovila vlastní cíle vojenské mise, které budou rozebrány všechny. Některé z nich se přímo shodují s liniemi úspěchu. V rámci této kapitoly je vycházeno zejména ze sekundárních zdrojů a to ponejvíce z prací publikovaných Výzkumným centrem Kongresu USA (Congressional Research Service, pozn. aut.).

V rámci práce jsou používány jak primární, tak sekundární zdroje. Vybírány byly zejména ty nejaktuálnější, protože problematika Islámského státu je poměrně novým fenoménem. Kromě výše zmíněných primárních zdrojů jako NSS či NSCT je pracováno i s projevy prezidenta Baracka Obamy vztahujících se k tomuto tématu. Sekundární zdroje tvoří zejména práce odborníků z Výzkumného centra Kongresu USA. Jen pro upřesnění terminologie bych zde ráda upřesnila používání slovního spojení Islámský stát, jež je využíváno v rámci celé práce kromě podkapitoly s názvem Od Al Kajdy k Islámskému státu. Tam je pracováno zejména s akronymy, známějšími v anglicky mluvícím prostředí. Jsou zde použity proto, že lépe vystihují vývoj této entity.

1. Jaké jsou zahraničně politické priority prezidenta Baracka Obamy?

„Násilné konflikty v našich životech nevymýtíme.“ (Obama, B. 2009)

Vzhledem k časovému vymezení práce na administrativu prezidenta Baracka Obamy je důležité, abychom získali přehled o jeho zahraničně politických prioritách, protože strategický rámec boje proti terorismu se odvíjí od celkového rámce zahraniční politiky USA. K tomu, abychom pochopili jednání, která USA podnikají v boji proti terorismu, je podstatné, abychom se v celkovém rámci zahraničně politických priorit zorientovali. Na následujících řádcích se tedy pokusíme o vytvoření přehledu zahraničně politických priorit prezidenta Baracka Obamy a zaměříme se na změny, které u nich nastaly v souvislosti s měnícím se mezinárodním prostředím. Změny jsou předmětem našeho zájmu proto, že Islámský stát je poměrně novou hrozbou, se kterou při plánování strategií na počátku Obamovy administrativy ještě nikdo nepočítal.

Někteří autoři spekulují, zda je prezident Barack Obama spíše liberál, anebo zda více tíhne k myšlenkám realismu (např. Kaplan, F. 2016). Mnohými je považován za liberála vzhledem k jeho myšlence o světě bez zbraní hromadného ničení a k jeho prosazování mezinárodních institucí. Na druhou stranu je však ochoten jednat i unilaterálně, pokud si to národní zájmy žádají (NSS 2015: 8). „Čelím světu takovému, jaký je.“ (Obama, B. 2009). Takto se prezident Barack Obama definoval v jednom ze svých projevů. Sám sebe nechce zařazovat, protože odmítá rozkol mezi liberály a realisty, který probíhal mezi jeho předchůdci – podle něj si zařazování se výlučně k jednomu z paradigmat vynucuje rozhodnutí mezi přímým sledováním zájmů USA nebo nekončící kampaní k prosazování hodnot USA po celém světě (tamtéž). V NSS 2015 se o státech hovoří jako o dominantních aktérech mezinárodního systému, což je typické pro realismus. Na druhou stranu je v NSS 2010 (3) zmíněno, že budoucnost není viděna ve hře s nenulovým součtem, která je realismu vlastní. Ať už liberál anebo realista, jednoznačně je pragmaticky uvažujícím mužem – jedná tak, jak si situace žádá. Tak, aby byly zajištěny národní zájmy USA.

To sice vyznívá spíše realisticky, avšak pohyb mezi výše zmíněnými paradigmaty mu nelze upřít.

Dle Benjamin Rhodese (Kaplan, F. 2016: 47), zástupce Obamova národního bezpečnostního poradce pro strategickou komunikaci, je pro pochopení směru Obamovy zahraniční politiky důležité důkladné prozkoumání Obamova projevu z Osla z prosince 2009 u příležitosti převzetí Nobelovy ceny za mír. Z něj je patrné, že Obamovým hlavním cílem je dosáhnout spravedlivého a udržitelného míru (Obama, B. 2009). Ačkoliv uznává, že toho není možné dosáhnout za éry našich životů, je podle něj důležité podnikat kroky, které k takovému míru směřují (tamtéž). Pro jeho dosažení definuje tři základní cesty: snižování počtu zbraní hromadného ničení, prosazování lidských a politických práv a v neposlední řadě boj s chudobou a klimatickými změnami (tamtéž). Tyto tři cesty by měly být naplněny skrze mezinárodní dohody, silné instituce, investice do rozvojové spolupráce a díky respektování lidských práv (tamtéž).

Takto jsou však zahraničně politické priority nadefinovány příliš obecně. Abychom byli schopni pochopit souvislost mezi zahraničně politickými prioritami a strategií boje proti terorismu, musíme se jimi zabývat více do hloubky. K tomu nám poslouží NSS 2010 a NSS 2015, ve kterých se zahraničně politické priority nejenže promítají, ale jsou zde více rozvinuty.

1. 1. Jaké jsou rozdíly mezi NSS 2010 a NSS 2015?

Národní bezpečnostní strategie slouží k zajišťování národních zájmů USA. Prezident Barack Obama ve své funkci vydal NSS dvakrát – v roce 2010 a v roce 2015. NSS 2015 slouží k revizi NSS 2010 – vzhledem k měnícímu se mezinárodnímu prostředí byla revize NSS 2010 nezbytná. Ke změně mezinárodního prostředí přispělo podle NSS 2015 (4 – 5) pět faktorů. Za první došlo k dynamičtější síle mezi státy (tamtéž), která je způsobena evolucí v ekonomické síle u států Asie, Latinské Ameriky a Afriky, ale také vzestupem Číny a agresí Ruska (tamtéž). Mezi státy navíc dochází k narůstající vzájemné závislosti (tamtéž). Státy však nejsou jedinými aktéry mezinárodního systému.

Došlo u nich k poklesu moci na úkor substátních a nestátních aktérů (tamtéž). O svou moc státy nejvíce zápasí v oblasti Blízkého východu a severní Afriky (tamtéž). Zde mezi nimi došlo k proměně vztahů a následkem toho k redefinici regionu (tamtéž). Dle NSS 2015 (tamtéž) se tak stalo v důsledku ukončení války v Iráku a vypuknutí Arabského jara. V neposlední řadě došlo ke změně globálního energetického trhu (tamtéž).

Změnou mezinárodního prostředí se však nezměnily národní zájmy USA. Ke změně došlo v postupu při jejich zajišťování. Mezi národními zájmy jsou uvedeny tyto: bezpečnost USA, jejich občanů, partnerů a spojenců; silná inovativní a rostoucí americká ekonomika v otevřeném mezinárodním ekonomickém systému, který prosazuje příležitost a prosperitu; respekt k univerzálním hodnotám doma i po celém světě; mezinárodní pořádek dělající pokroky pod americkým vedením, které prosazuje mír, bezpečnost a příležitost skrze silnější spolupráci pro čelění globálním hrozbám (NSS 2010: 7; NSS 2015: 2). Na následujících řádcích se zaměříme na to, jaký posun nastal v přístupu k zajištění bezpečnosti národních zájmů v NSS 2015 oproti NSS 2010. Vzhledem k tématu práce nebude rozebírán druhý národní zájem týkající se ekonomiky.

Největší pozornost je v NSS věnována zajištění prvního národního zájmu – bezpečnosti USA, jejich občanů a spojenců. Toho má být docíleno několika kroky. Prvním krokem je posílení bezpečnosti a nezdolnosti na domácí půdě (NSS 2010: 18 – 19). Tento krok je v NSS 2015 rozdělen do 2 kroků – posílení národní obrany a zpevnění domácí bezpečnosti. Principy zajištění domácí bezpečnosti zůstávají stejné – je zde zacíleno na spolupráci s jedinci, místními komunitami, soukromým a neziskovým sektorem, náboženskými organizacemi a všemi úrovněmi vlády, na letištní a hraniční kontroly, na ochranu klíčové infrastruktury apod. (srov. NSS 2010: 18 – 19; NSS 2015: 8 – 9). Národní obrana má být dle NSS 2015 (8) zajištěna silnou vojenskou složkou. Ta by měla být modernizována a společně s Kongresem by měly být přijaty reformy, aby byla vojenská síla všestranná a citlivá (tamtéž). Ačkoliv je pro národní bezpečnost vojenská síla stěžejní, neměla by být využívána jako první a jediná možnost,

ale až jako poslední a navíc by měla postupovat v souladu s hodnotami USA (tamtéž).

Významný posun nastal v NSS 2015 ve druhém kroku sloužícím k zajištění prvního národního zájmu USA (čeho se týká, viz výše, pozn. aut.). V NSS 2010 (19 – 22) je nadefinován takto: „narušení, nabourání a poražení Al Kajdy a jejích násilnických extremistických odnoží v Afghánistánu, Pákistánu a po celém světě“. Nelze si nevšimnout důrazu, který je na Al Kajdu kladen. V NSS 2015 už je pozornost od Al Kajdy přesměrována (avšak nikoli úplně odvrácena, pozn. aut), nejedná se pouze o boj proti ní, ale celkově o boj proti: „přetrvávající hrozbě terorismu“ (NSS 2015: 9 – 10). Jednak je to způsobeno narušením vedení Al Kajdy, jež bylo docíleno zajetím Usámy bin Ládina (NSS 2015: 10), ale také kvůli nové teroristické hrozbě – Islámskému státu (tamtéž). Ten je potřeba degradovat a nakonec úplně porazit (tamtéž).

Mohlo by se zdát, že k posunu došlo také u kroku týkajícího se zbraní hromadného ničení. Zatímco v NSS 2010 (23) se hovoří o „zvrácení šíření jaderných a biologických zbraní a ochraňování jaderného materiálu“, v NSS 2015 (11) je to „prevence šíření a používání zbraní hromadného ničení“. Jediným rozdílem je rozšíření původního kroku o zbraně chemické (NSS 2015: 11). Jinak je krok v obou NSS nadefinován stejně. Hlavním cílem je odzbrojování od jaderných zbraní, zejména pak odrazení Íránu od jaderného programu (NSS 2010: 23 – 24; NSS 2015: 11).

Další kroky se v NSS 2015 liší. Ačkoliv se některé kroky z NSS 2010 do NSS 2015 promítají, jsou nadefinovány jiným způsobem. Např. bezpečnost kyberprostoru je v NSS 2010 (27 – 28) brána jako samostatný krok, v NSS 2015 (12 – 13) je zahrnuta pod „zajištění přístupu ke sdíleným prostorům“, kam patří i zajištění bezpečnosti vesmíru, oblohy a vzduchu. V NSS 2010 (24 – 28) jsou pro zajištění bezpečnosti prvního národního zájmu nadefinovány ještě následující kroky: vylepšení míru, bezpečnosti a příležitostí v širším Blízkém východě a investování do kapacit našich silných a schopných partnerů. Ty se v NSS 2015 jako samostatné kroky neobjevují, avšak jsou zde nadefinovány jiné a to členění změně klimatu a zvýšení globální bezpečnosti zdraví (NSS 2015: 12 – 14).

K úplnému vypuštění zaměření se na Blízký východ ale nedošlo, jen není jeho stabilita spojována s prvním národním zájmem, ale s národním zájmem týkajícím se mezinárodního řádu (viz níže). Dále zde přibyl krok „budování kapacit pro prevenci konfliktů“ (NSS 2015: 10 – 11), kde se hovoří zejména o posilování amerických a mezinárodních kapacit (tamtéž).

Dalšímu národnímu zájmu – respektu k univerzálním hodnotám doma i po celém světě, je v NSS 2010 věnována větší pozornost, než jak je tomu v NSS 2015. Respektive jednotlivé kroky jsou v NSS 2010 více rozebírány. Dle NSS 2010 (35 – 40) by měl být tento národní zájem zajištěn díky posilování síly příkladu USA, podporování demokracie a lidských práv v zahraničí a podporování důstojnosti uspokojováním základních potřeb. V NSS 2015 (19–20) je posilování síly příkladu USA nahrazeno krokem „žít našimi hodnotami“ (tamtéž). Tyto dva kroky mají jednu věc společnou – jedná se především o to, aby se s teroristy jednalo v souladu s právem (NSS 2010: 36; NSS 2015: 19 – 20). Další kroky jsou už v NSS 2015 definovány jinak. Jmenujme je: dosáhnout rovnosti, podporovat rozvíjející se demokracie, zmocnit civilní společnost a podporovat mladé leadery a v neposlední řadě prevence masových zvěrstev (NSS 2015: 19 – 20). Jejich obsah v NSS 2010 spadá také pod národní zájem zabývající se univerzálními hodnotami¹, jen je rozdělen do více kroků, a jak již bylo řečeno výše, je detailněji rozepsán.

Mezinárodní pořádek dělající pokroky pod americkým vedením, které prosazuje mír, bezpečnost a příležitost skrze silnější spolupráci pro čelení globálním hrozbám. Posledně jmenovaný, ale neméně podstatný národní zájem USA. Pro zajištění tohoto zájmu jsou podstatné mezinárodní aliance a partnerství (srov. NSS 2010: 41 – 42; NSS 2015: 23 – 28). Zejména je pak v obou NSS kladen důraz na spojenectví s Evropou a na spolupráci obou amerických kontinentů (tamtéž). V NSS 2010 (43 – 45) byla pozornost zaměřena na budování spolupráce s novými centry vlivu, mezi něž byla zahrnuta Asie (zejména ASEAN, Čína a Indie), Rusko a „další rozvíjející se centra vlivu“

---

¹ Mimo prevenci masových zvěrstev. Tento krok se v NSS 2010 nachází také, ale nenašli bychom ho pod národním zájmem týkajícím se hodnot, ale pod národním zájmem týkajícím se mezinárodního řádu (srov. NSS 2010: 13; NSS 2015: 4).

(tamtéž) mezi něž patří např. Jihoafrická republika, Korejská republika, Brazílie či Indonésie (tamtéž). V NSS 2015 je na tento krok navázáno krokem zaměřeným na rozšíření obnovené rovnováhy v Asii a Pacifiku a v kroku věnovanému investování do „africké budoucnosti“ (NSS 2015: 24 – 25, 26 – 27). Nově je k docílení tohoto národního zájmu přikládán důraz na stabilitu a mír v širším Blízkém východě a v severní Africe (NSS 2015: 26). Jde zejména o zničení teroristických jednotek, které v těchto oblastech operují a o konfrontování vnější agresí (podporou partnerů v Zálivu), která je mířena na USA, jejich spojence a partnery (tamtéž). Na druhou stranu zde nejsou explicitně zmiňovány instituce a mechanismy pro spolupráci, ale nezbytnost jejich existence je vidět napříč celou NSS 2015.

1. 2. Jak dosáhnout trvale udržitelného a spravedlivého míru? Aneb prosazování zahraničně politických priorit

Podle NSS 2010 (17) jsou USA jedinou mocností, která je schopná vést vojenské operace na velké vzdálenosti. Samy sebe pasují do role (v uvozovkách, pozn. aut.) světového četníka – byly jím a chtějí jím zůstat i nadále (NSS 2010: nečíslováno²). V NSS 2015 (2 – 4) je uvedeno, jakým způsobem chtějí vést svět k trvale udržitelnému a spravedlivému míru: vést se záměrem, silou, příkladem, se schopnými partnery, se všemi prostředky síly USA a s dlouhodobou perspektivou.

Barack Obama zdůrazňuje, že role institucí je pro prosazování zahraničně politických priorit zásadní (Obama, B. 2009). Slovy bývalého prezidenta J. F. Kennedyho přikládá důraz na postupný vývoj těchto institucí: „Dovolte nám zaměřit se na praktičtější, dosažitelnější mír, založený ne na náhlé revoluci v lidské povaze, ale na postupné evoluci lidských institucí.“ (tamtéž).

Stabilní státní instituce jsou stěžejní pro udržení vnitřní stability států a díky tomu i pro stabilitu regionů. Jakmile státní instituce přestanou být stabilní a přestanou plnit své funkce, tj. pokud vláda není schopná zajišťovat svým občanům bezpečí a poskytovat statky, či dokonce začne být pro své občany

---

² Jedná se o předmluvu k NSS 2010.

nebezpečná, poté je ohrožena vnitřní stabilita státu (srov. NSS 2015: 10 – 11). Ta se posléze přenáší na úroveň regionální a z úrovně regionální se může přenést na úroveň celosvětovou. Jestliže tedy USA chtějí zajistit bezpečnost svých občanů, popř. svých zájmů v daném regionu, je pro ně důležitá stabilita vnitřních institucí států v regionu. Když je ohrožena vnitřní stabilita nějakého státu, je podle prezidenta Baracka Obamy (tamtéž) důležité takovému státu napomoci poskytovat statky, aby se předešlo radikalizaci obyvatelstva³. Použijme jeho slova (Obama, B. 2009): „Absence naděje může rozežít společnost zevnitř. [...] Proto není napomáhání hospodářům živit jejich lid – nebo národům vzdělávat jejich děti a starat se o nemocné – charitou.“. Udržování stability v nějakém daném regionu není jen v zájmu USA, ale i v zájmu států ostatních – ať už států, které se v daném regionu nacházejí, nebo států, které v něm své zájmy mají také. Nelze opomenout ohrožení bezpečnosti i přilehlých regionů.

Kromě stabilních státních institucí jsou potřeba i stabilní mezinárodní instituce (NSS 2015: 10 – 11), jež jsou stěžejní při řešení globálních problémů – postupovat by se mělo multilaterálně, protože USA samy o sobě nejsou schopny řešit globální problémy⁴ (NSS 2010: 17; Obama, B. 2009). Pokud má v nějakém regionu své zájmy více států a stabilita tohoto regionu je ohrožena, poté je potřeba, aby se dané státy shodly na postupu, jak problém řešit. K tomu mají sloužit mezinárodní instituce, které nejenže slouží jako platforma pro diskusi, ale měly by také disponovat sankčními mechanismy, na nichž se shodly participující státy a které jsou díky tomu legitimní. Jestliže sankční mechanismy selžou a situace si to žádá, pak je nutné přistoupit k použití vojenské síly (Obama, B. 2009). Vojenská síla by měla být použita až jako poslední možnost, avšak nelze ji úplně vyloučit, protože: „[...] pouze vyjednávání mír nepřinesou.“(tamtéž).

Jakmile všechny ostatní mechanismy selžou, je užití síly nevyhnutelné – za prvé je nepostradatelné zasáhnout, jakmile stát diskriminuje své vlastní obyvatelstvo či jeho část (souvisí se zahraničně politickou prioritou týkající se

---

³ Zejména skrze mezinárodní instituce (NSS 2015: 10 – 11).

⁴ Pokud si to situace žádá, a to zejména v případě přímého ohrožení USA nebo jejich zájmů, připouští možnost či dokonce nutnost unilaterálního postupu (NSS 2015: 8; Obama, B. 2009).

prosazování lidských a politických práv a s bojem proti chudobě a klimatickým změnám, pozn. aut.), za druhé je podstatné prosazování snižování počtu zbraní hromadného ničení, které při nevyhnutelném využití vojenské síly zvyšuje riziko konfliktu a má velké důsledky pro civilní obyvatelstvo (tamtéž).

1. 3. Shrnutí neboli od zahraničně politických priorit k boji proti terorismu

Pomyslným zastřešením zahraničně politických priorit prezidenta Baracka Obamy je dosažení udržitelného a spravedlivého míru. Pro jeho dosažení je třeba podniknout určité kroky – postupně odzbrojit svět od zbraní hromadného ničení, prosazovat lidská a politická práva, bojovat s chudobou a klimatickými změnami. Jejich prosazování je však komplikováno neustále se měnícím mezinárodním prostředím. Jednou z příčin nestálosti mezinárodního prostředí je proměna některých světových regionů. Ta často pramení z existence nefunkčních vlád, které pozbývají vnitřní legitimitu nebo jí disponují pouze částečně. Snahou USA je takovým situacím předcházet za pomoci mezinárodních institucí. Mezinárodní instituce jsou důležité nejen pro preventivní opatření, ale také pro případ jejich selhání. V takovém případě jsou využívány sankční mechanismy. K užití vojenské síly dochází až po neúspěchu předchozích kroků.

Změna mezinárodního prostředí s sebou přináší i nové hrozby a tím i neustálou potřebu změn ve strategiích (viz výše posuny v národních bezpečnostních strategiích). Jednou z hrozeb je i terorismus, jehož živnou půdou jsou právě vlády pozbývající legitimitu. Boj proti terorismu je součástí zajišťování národních zájmů USA – zejména prvního národního zájmu. Pro boj proti terorismu jsou nadefinovány konkrétní strategie. Celá problematika boje proti terorismu je velice rozsáhlá a komplexní. Jednotlivé strategie nejsou oddělené, ale doplňují se a promítají se v nich zahraničně politické priority.

2. Jaké jsou strategie USA používané v boji proti terorismu?

„Nenasílné hnutí nemůže zastavit Hitlerovy armády.“ (Obama, B. 2009).

Při nástupu do funkce prezidenta USA kladl Barack Obama důraz na boj proti terorismu. Činil tak ovšem jiným způsobem než jeho předchůdce George W. Bush. Ten byl zpočátku orientován spíše na domácí scénu, avšak po útocích z 11. září 2001 deklaroval globální válku proti terorismu (Lindsay, J. M. 2011: 765). Podstupoval ofenzivní akce – nejprve v Afghánistánu, poté v Iráku (tamtéž). Jeho akce byly velkokapacitní a dlouhotrvající. Prezident Barack Obama naproti tomu začal prosazovat krátkodobé a omezené operace (DSG 2012: 6.). To stvrdil stanovením nejzazšího termínu pro ukončení intervence v Afghánistánu a okamžitým stažením vojsk z Iráku. Mimo jiné kladl velký důraz na diplomacii a multilaterální postup, na což se George W. Bush toliko nezaměřoval (Lindsay, J. M. 2011: 765). Jak uvádí James M. Lindsay (2011: 765), Barack Obama svému předchůdci nejvíce vytýká jeho nepřijímání globalizace jakožto procesu měnícího světovou politiku, která si vyžaduje více spolupráce, nikoli konfliktů.

Terorismus je taktikou násilných extremistických organizací a jedinců, díky které se snaží prosadit své cíle násilnou cestou (NMS 2015: 11). Některé z těchto skupin bezprostředně ohrožují zájmy USA (DSG 2012: 1). Tyto organizace využívají výhod globalizace – vzhledem k technickému pokroku je pro ně snazší se organizovat, šířit ideologii a rekrutovat stoupence (NMS 2015: 4). Nacházejí se především v jižní Asii a na Blízkém východě (DSG 2012: 1). Mezi nejznámější patří Al Kajda a Islámský stát, na které je v rámci Obamových bezpečnostních strategií kladen největší důraz.

S odkazováním na terorismus jako na jednu z hrozeb pro USA se setkáváme napříč oběma Obamovými bezpečnostními strategiemi. A to převážně v souvislosti s prvním národním zájmem – bezpečností USA, jejich občanům a spojenců (srov. NSS 2010, NSS 2015). Ačkoliv hrozba teroristických útoků na území USA klesla, nelze říci, že by úplně vymizela (NSS 2015: 9). I přes existenci jiných teroristických organizací panovaly před rokem 2011 stále

největší obavy z Al Kajdy – i když je každá z jejích odnoží unikátní, všechny se snaží o regionální i globální pokrok její agendy (NSCT 2011: 3 – 4). V roce 2011 však nastal obrat. Se zabitím jejího vůdce Usámy bin Ládina a zajištěním dalších vysokých představitelů byla Al Kajda výrazně oslabena (DSG 2012: 1). Avšak její odnože stále představují pro USA hrozbu. Obzvláště pak Islámský stát, k němuž byla od Al Kajdy přesunuta pozornost (srov. NSS 2010 a NSS 2015). Je otázkou, zdali je možné Islámský stát stále považovat za odnož Al Kajdy. Jako její odnož vznikl, ale nyní již funguje nezávisle na ní⁵. Z počátku bylo hlavním cílem USA porazit Al Kajdu. Nyní je zacíleno především na Islámský stát, i když od Al Kajdy a jiných teroristických organizací s globální působností nebylo upuštěno. Al Kajda a Islámský stát vedou další násilné extremistické organizace a společně s nimi podkopávají bezpečnost zejména na Blízkém východě a v severní Africe (NMS 2015: 3). Blízký východ a severní Afrika spadají do oblastí zájmu USA. Nicméně v těchto oblastech se nacházejí rozpadající se a rozpadlé státy – tj. takové, kde je slabá vláda a kde jsou násilné extremistické organizace nejsilnější (tamtéž). „V takovémto prostředí si USA nemohou dovolit ten luxus, aby se zaměřily pouze na jednu výzvu a vyloučily ostatní. Je potřeba široké škály vojenských možností, aby mohly čelit jak revizionistickým státům, tak násilným extremistickým organizacím.“ (tamtéž).

Revizionistické státy a násilné extremistické organizace jsou dva naprosto odlišní aktéři. Proto nelze používat jen jednu strategii pro boj proti oběma. V NMS (2015: 5 – 6) jsou definovány dva, potažmo tři, typy konfliktů: státní a nestátní. Na hranici mezi těmito dvěma se nachází hybridní konflikt, pro jehož řešení se využívá strategií na pomezí mezi státním a nestátním konfliktem (tamtéž). Konfliktu mezi státy by mělo být v první řadě předcházeno a to odstrašením potencionálních protivníků od akcí ohrožujících USA (tamtéž). Pokud tento krok selže, je potřeba odeprít protivníkovi útok na USA a porazit ho (NMS 2015: 7). Naproti tomu násilné extremistické organizace je potřeba rozvrátit, znehodnotit a porazit (tamtéž)⁶.

---

⁵ Více o Islámském státu v následující kapitole.

⁶ Rozdíl mezi aktéry a strategiemi využívanými v boji proti nim je vyobrazen v příloze 1.

2. 1. Principy strategií USA využívaných v boji proti terorismu

Boj proti terorismu je jednou z primárních misí ozbrojených sil USA (DSG 2012: 4). Kroky, jež jsou v rámci boje proti terorismu podnikány, se řídí čtyřmi hlavními principy: dodržováním hlavních hodnot USA, budováním bezpečnostních partnerství, aplikováním nástrojů a kapacit boje proti terorismu přiměřeně a v neposlední řadě budováním kultury pružnosti (NSCT 2011: 4).

Mezi hlavní hodnoty USA patří respektování lidských práv, podpora dobrého vládnutí, respektování soukromí a občanských svobod, zavázání se k bezpečnosti a transparentnosti, prosazování role práva (NSCT 2011: 5 – 6). Podstatné je, že tyto hodnoty nejsou upírány nepříteli – zajatí teroristé musí být dovedeni ke spravedlnosti (tamtéž). Dodržování hlavních hodnot USA v boji proti terorismu je závazné. Nemohou bojovat za hodnoty, které by nebyly poskytovány bez rozdílu. Jejich prosazování je navíc důležité i proto, že to USA umožňuje tvorbu širších mezinárodních koalic (NSCT 2011: 5). Při dodržování hodnot, za které bojují, je pro USA snazší získat spojence, kteří sdílejí stejné hodnoty. Navíc je zdůrazňováno, že USA se nikdy nebudou chovat jako teroristé – nikdy nebudou používat mučení (NSS 2010: 36) a s teroristy bude nakládáno v souladu s právem (NSS 2010: 21).

S tím souvisí druhý princip boje proti terorismu: budování bezpečnostních partnerství (NSCT 2011: 6 – 7), které je rozděleno na dvě rovnocenné úrovně. První z nich je „akceptace řady stupňů partnerství“ (tamtéž). Jedná se zejména o bilaterální vztahy se zeměmi, které mají demokratické instituce, sdílejí stejné hodnoty jako USA a s USA mají společnou minulost ve sdílení zajištění bezpečnosti (tamtéž). V boji proti terorismu jsou však USA ochotny uzavřít partnerství i se zeměmi, se kterými nesdílejí ani hodnoty, ani vizi regionální a globální bezpečnosti (tamtéž). V některých případech je podle vlády USA nezbytné takovéto partnerství uzavírat, neboť boj proti terorismu je velmi rozsáhlou a komplexní záležitostí (tamtéž). Zároveň by mělo skrze zvyky a vzorce chování USA dojít v těchto zemích k posunu v jejich hodnotách a přiblížení k hodnotám USA, díky nimž by se měly stát stabilnější a úspěšnější (tamtéž). Druhou úrovní je využití multilaterálních institucí, na jejichž půdě

by mělo dojít k větší participaci partnerů a tím k redukci finanční zátěže USA (tamtéž). Navíc jsou multilaterální instituce důležité k legitimizaci zásahu (např. získání mandátu od Organizace spojených národů, dále jen OSN, pozn. aut.) (tamtéž). Budování bezpečnostních partnerství je dle NSCT (2011: 6) pro USA nezbytné, protože „[...] USA samy nejsou schopny eliminovat jakéhokoliv teroristu či teroristickou organizaci, kteří ohrožují naše bezpečí, bezpečnost a zájmy.“

Pro boj proti terorismu je také důležité, aby byly nástroje a kapacity používány přiměřeně – to by mělo být zajištěno získáním úsilí celé vlády (NSCT 2011: 7). Tj. mělo by být neustále kontrolováno, zda jsou strategie pořád relevantní a zda nejsou v rozporu s právem (tamtéž). Navíc by mělo dojít k balancování mezi dlouhodobými a krátkodobými úvahami strategií boje proti terorismu, protože bez podkopání ideologie teroristických skupin je není možné porazit (tamtéž).

Budováním kultury pružnosti je myšleno budování kapacit k prevenci nějakého aktu násilí na půdě USA nebo k případné odpovědi na něj (NSCT 2011: 8). Zejména se zde hovoří o odepření úspěšného útoku Al Kajdy na území USA a dokázat tím, že USA jsou schopny držet kurz národní i zahraniční bezpečnostní politiky bez velkých změn a přesto ukázat schopnost odporovat Al Kajdě (tamtéž).

2. 2. Strategie USA používané v boji proti terorismu⁷

USA jsou odhodlány pokračovat v aktivním přístupu na potírání hrozeb plynoucích z existence násilných extremistických organizací (zejména terorismus, pozn. aut.) (DSG 2012: 1). V NSCT 2011 (8 – 10) je nadefinováno osm cílů, které dohromady tvoří rámec, jenž by měl zajistit úspěch USA v boji proti terorismu. Tato strategie vychází z priorit stanovených v NSS 2010. Vzhledem k tomu, že v době vytvoření NSCT 2011 byla hlavní hrozbou Al Kajda, je v cílech explicitně zmiňována. Bude se tedy objevovat i níže v této kapitole, ačkoliv je tématem této práce Islámský stát. V této části budou

---

⁷ Schéma strategií USA v boji proti terorismu v příloze 2.

jednotlivé cíle detailněji rozebrány. Než se však začneme zabývat přímo jimi, je důležité zaměřit se na prevenci. Ta předchází používání cílů, které nastupují až po jejím selhání.

Prevencí se rozumí předcházení konfliktům. Dle NSS 2015 (9) se terorismus vyskytuje v oblastech, kde je nestabilita, rozpadlá vláda a limitované možnosti. V takových oblastech se lidé musí potýkat s chudobou, nerovností a různými represemi (tamtéž). Tím v nich roste nespokojenost a vzniká podhoubí pro nárůst radikalismu a extremismu. Z něj mohou vzrůst nestátní aktéři, kteří by se mohli ujmout vlády nad územím nebo nad jeho částí (NSS 2015: 10). V první řadě je tedy důležité zaměřit se na předcházení tohoto nárůstu, zejména pak nárůstu násilného radikalismu a extremismu, a to odstraněním spouštěcích vlivů (tamtéž). K jejich odstranění by mělo dojít pomocí ukončení extrémní chudoby, posilování vlád a budování pružnosti odpovědi na krize a šoky (NSS 2015: 11). Toho by se mělo dosáhnout skrze „[...] umožnění účinných a spravedlivých služeb, reformu bezpečnostních a právních sektorů, bojování s korupcí a organizovaným zločinem a podporováním ekonomických příležitostí zejména mezi mládeží a ženami.“ (NSS 2015: 10 – 11). Důležitá je role vedení USA a jejich diplomacie, obojí opírající se o silnou armádu (NSS 2015: 10). Pracovat na dosažení prevence konfliktů má docházet skrze multilaterální instituce, zejména pak o OSN a o regionální organizace (NSS 2015: 11). Pokud mechanismy na prevenci konfliktů selžou a na území daného státu začnou operovat násilné extrémistické organizace (v našem případě teroristické organizace, pozn. aut.), přechází se k použití níže zmíněných cílů sloužících k boji proti terorismu (níže rozebíraných, pozn. aut.).

Jako první je v NSCT 2011 (8) uvedena za cíl ochrana lidu USA, území USA a zájmů USA. Ochrana lidu USA doma a v zahraničí je podle NSCT 2011 (8) nejdůležitějším úkolem prezidenta USA. Bezpečí lidu USA by mělo být zajištěno snižováním hrozeb jejich fyzické bezpečnosti, hrozeb globálního míru a bezpečnosti a podporováním a ochranou zájmů USA ve světě (tamtéž). S tím je spojené posilování letecké bezpečnosti, protože právě letecká doprava se stala

jedním z cílů Al Kajdy (NSS 2010: 18). Aby mohl být zajištěn první cíl, je potřeba dosáhnout „rozvrácení, znehodnocení a porážení Al Kajdy a jejich odnoží a stoupenců“ (NSCT 2011: 20), protože pokud je Al Kajda pouze eliminována, nelze bezpečnost zajistit (tamtéž).

Pokud však mají být tyto dva cíle naplněny, je potřeba stanovit cestu, jak Al Kajdu rozvrátit, znehodnotit a porazit. Největší obavy panují z rozvoje terorismu – jak teritoriálního, tak technologického (NSCT 2011: passim). Aby byly násilné extremistické organizace (dále jen teroristické organizace, pozn. aut.) schopny se rozvíjet, je potřeba finančních prostředků. Proto je potřeba jim neumožnit finanční prostředky získávat. Jednou z cest je potírat únosy za výkupné (NSCT 2011: 10). Pokud se bude s teroristickými organizacemi o výkupném vyjednávat a bude jim vypláceno, bude je to inspirovat k dalším únosům a tím budou získávat další finance.

Výkupné však tvoří jen část příjmů. Vzhledem k tomu, že teroristické organizace kontrolují vládou neovládaná území (nebo jen zčásti ovládaná), získávají tak přístup k lukrativním ekonomickým elementům místní ekonomiky (tamtéž), z čehož jim plynou další finanční prostředky. Mezinárodní společenství by s takovýmito organizacemi neměla obchodovat, a pokud tak někdo činí, měl by být sankciován (tamtéž). Sankciováni by měli být i donoři těchto organizací (tamtéž). Tyto všechny kroky, jak neumožnit získávání finančních prostředků, spadají pod cíl „zbavit teroristy jejich umožňujících prostředků“⁸ (tamtéž). Pod tento cíl mimo jiné spadá i zabránění toku rekrutů a tajných agentů⁹ do bezpečných útočišť a z nich, zastavení pohyb materiálu a znemožnění komunikace mezi Al Kajdou a jejími odnožemi a stoupenci (tamtéž). Díky rozšíření nových technologií vzniká globální informační prostředí, které lidem umožňuje snazší komunikaci a tím i snazší organizování se (NMS 2015: 1). K zabránění komunikace a toku tajných agentů, rekrutů a materiálu by mělo dojít díky spolupráci se zahraničními partnery (NSS 2010: 20).

---

⁸ Tj. prostředků, díky kterým jsou teroristé schopni existovat a provádět teroristické útoky.

⁹ Velkým nebezpečím pro USA jsou jedinci zradikalizovaní na půdě USA a bojující nejen na ní, ale i v zahraničí (NSS 2010: 6). Aby tomu bylo zabráněno, mělo by dojít k investicím do výzvědné služby (tamtéž).

O zabránění technologického rozvoje teroristických organizací se hovoří v cíli „prevence rozvoje terorismu, jeho nabývání a užívání zbraní hromadného ničení“ (NSCT 2011: 8 – 9). Podstatou tohoto cíle je zabránit teroristům v technologickém pokroku, zejména pak v získání zbraní hromadného ničení (tamtéž). Největší obavy panují z toho, že by teroristé získaly zbraně jaderné (tamtéž). Teroristé dle NMS 2015 (4) hledají sofistikovanější vybavení, mezi něž patří právě i zbraně hromadného ničení. Proto je zapotřebí, aby USA spolupracovaly se svými partnery a s multilaterálními organizacemi na ochraně jaderného materiálu (ale i chemického a biologického), na odstrašení zlodějů a pašeráků zbraní hromadného ničení a v neposlední řadě na odzbrojování od zbraní hromadného ničení (NSCT 2011: 8 – 9). K prevenci zbraní hromadného ničení by mělo dojít např. skrze New START Treaty, Comprehensive Nuclear Test – Ban Treaty či Fissile Material Cut – Off Treaty (NSS 2015: 11). Snižování zbraní hromadného ničení se samozřejmě týká i USA samotných – konkrétně dochází k redukci nukleárních zbraní a k poklesu jejich postavení v NSS (DSG 2012: 5).

Každá teroristická organizace potřebuje své zázemí, aby zde mohla operovat a trénovat. Tato území ale získávají nelegálně. Začnou si totiž podrobovat oblasti, které nejsou vládou ovládány, anebo jsou ovládány jen zčásti. Na nově získaných územích si vytvářejí bezpečná útočiště a rozšiřují zde své sítě (NSCT 2011: 9). Aby nedocházelo k teritoriálnímu rozvoji teroristických organizací, je potřeba zastavit rozpad státu, protože jinak nelze prostor k operacím těchto organizací eliminovat (tamtéž). Tento krok je popsán v cíli s názvem „eliminovat bezpečná útočiště“ (tamtéž). K tomu je potřeba trénovat místní bezpečnostní složky, vytvořit efektivní a zodpovědnou vládu, podporovat lidská práva a v neposlední řadě posilovat demokracii a rozvoj (NSS 2010: 21). V souvislosti s Al Kajdou bylo v těchto krocích zacíleno na Afghánistán a Pákistán, které byly považovány za epicentrum násilného extremismu Al Kajdy (tamtéž).

Aby se teroristické organizace nerozvíjely, je také potřeba „potírat ideologii Al Kajdy a její ozvěny a minimalizovat specifické spouštěče násilí,

keré Al Kajda využívá“ (NSCT 2011: 9 – 10). Al Kajda využívá násilí jako řešení dlouhotrvajících stížností místního obyvatelstva (tamtéž). Tím, že se jí pomocí své ideologie některé problémy (v uvozovkách, pozn. aut.) podařilo vyřešit, svou ideologii legitimizovala (tamtéž). To mělo devastující účinky na nenásilná masová hnutí, jež původně hledala řešení v rozšiřování individuálních práv (tamtéž). Snahou USA je pokračovat v asistenci, zapojení se a propojování komunit, aby radikalizace nepostupovala (tamtéž). Důležité je také posilování konstruktivní vize USA – tj. klást důraz na to, že USA budují, zatímco Al Kajda ničí (NSS 2010: 22).

Problémem šíření ideologie je rozšiřování členské základny. Jedinci zaujatí ideologií se stávají stoupenci, vznikají odnože a Al Kajda s nimi uzavírá formální i neformální aliance (NSCT 2011: 9). Tím se jí snáze prosazuje agenda celosvětově, zvětšuje se operační dosah a nabývá členská základna (tamtéž). Proto se USA zaměřují na přerušení spojů mezi Al Kajdou a jejími odnožemi a stoupenci (tamtéž). Toho by mělo být docíleno sledováním slabých míst, která jsou mezi skupinami, a izolováním Al Kajdy od regionálních a lokálních odnoží i spojenců (tamtéž). Důležité je také monitorování komunikace mezi leadery Al Kajdy (tamtéž).

Aby bylo možné konat náplň všech těchto cílů, je potřeba trvalých partnerství a budování kapacit pro boj proti terorismu (NSCT 2011: 9). O nezbytnosti budování partnerství je psáno už výše. Partneři musí prokázat vůli k nezávislému operování a schopnost je vést (tamtéž). Partnerství by měla být založena na sdíleném porozumění hrozbě a společným cílům (tamtéž). Jsou tvořena jak na bilaterální úrovni, skrze širší regionální integraci, tak i na půdě multilaterálních institucí (tamtéž). Základním stavebním kamenem pro angažmá ve světě je pro USA udržování spojení s evropskými státy (NSS 2010: 41). Pro budování kapacit a kompetence USA, jejich spojenců a partnerů je podstatné, aby docházelo k bilaterálním a multilaterálním tréninkům (DSG 2012: 5 – 6). Tím mimo jiné dochází i k posilování soudržnosti a vlivu USA (tamtéž) – pokud by nedošlo k souhře mezi partnery a spojenci, nebyly by proveditelné operace limitovaných možností (NMS 2015: 12).

Někdy je ovšem nutné k zajištění míru přistoupit k vojenským operacím. Vojenská síla by ale měla být používána obezřetně a rozhodně ne jako první možnost – mělo by docházet k selekci jejího užívání (NSS 2015: 8). Jak už bylo zmíněno několikrát, USA nejsou schopny proti terorismu uspět, pokud budou postupovat unilaterálně. Unilaterální postup připadá v úvahu pouze, pokud si to „[...] národní zájem žádá“ (tamtéž). Při přímém napadení USA nebo jejich spojenců, by měla být vojenská síla projektována „skrze mnohonásobné oblasti k úplnému porážení protivníka“ (NMS 2015: 11). Síly by však měly být umístovány pouze tam, kde je jich nejvíce potřeba (NMS 2015: 15). K tomu by neměly být praktikovány rozsáhlé vojenské operace, jako tomu bylo např. v Afghánistánu či Iráku, ale pouze operace krátkodobé a cílené (DSG 2012: 6). Používání vojenské síly musí být vždy v souladu s hodnotami USA a s posilováním jejich legitimacy (NSS 2015: 8).

3. Jak USA postupují v boji proti Islámskému státu?

„Náš cíl je jasný: degradujeme a nakonec zničíme ISIL skrze obsáhlou a udržitelnou strategii pro potírání terorismu.“ (Obama, B. 2014).

Existence Islámského státu, etablovaného na území Iráku a rozšířeného do Sýrie, dokazuje, že preventivní opatření, která měla zabránit rozpadu státu a uskupení násilné extremistické organizace, selhala¹⁰. Organizace Islámský stát představuje pro zájmy USA a jejich partnerů a spojenců přímou hrozbu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 4). Již před uskupením organizace Islámský stát byly podnikány kroky, aby tamější teroristické organizace (zejména AQI, pozn. aut.) byly rozvráceny, zničeny a definitivně poraženy. Nyní největší riziko pro regionální bezpečnost (a zájmy USA a jejich partnerů a spojenců, pozn. aut.) činí právě Islámský stát. Nedostatek bezpečnosti a vládní moci v Iráku a v Sýrii poskytl Islámskému státu příležitost se rozrůstat a pro strany, jež proti němu bojují, komplikovanější cesty, jak ho porazit (Blanchard, Ch. M.– Humud, C. E. 2016: 1). Hlavním tématem této kapitoly je zjistit, jaké konkrétní kroky jsou ze strany vlády USA podnikány, aby došlo k poražení Islámského státu. Zacíleno je především na nejaktuálnější postupy, jež jsou využívány. Nejprve se ale budeme zabývat tím, co to vůbec Islámská stát je.

3. 1. Od Al Kajdy k Islámskému státu

V názvu práce je jasně zmíněn Islámský stát, ale zatím byla v textu probírána zejména Al Kajda. Je to způsobeno tím, že při nástupu Baracka Obamy do funkce prezidenta USA činila Al Kajda největší hrozbu. V tu dobu ještě samozvaný Islámský stát neexistoval. Pro USA je podstatné znát, jak funguje, aby mohly být strategie co nejúčinněji aplikovány. Co to ale vůbec Islámský stát je? Jak vznikl? A jaká má specifika?

Kořeny vzniku Islámského státu směřují k odnoži Al Kajdy, která fungovala v Iráku na územích kontrolovaných sunnity (Kaválek, T. 2015: 2).

---

¹⁰ Na území Iráku se nepodařilo úspěšně dokončit postkonfliktní rekonstrukci státu. V Sýrii byla situace komplikovanější kvůli probíhající občanské válce – tam už byl rozpad státu v procesu, a kvůli postoji vlády USA k Asadově režimu.

Tato odnož byla známá jako Al Kajda v Iráku (tjn. Al Qaeda in Iraq, dále jen AQI, pozn. aut.) a zastřešovala salafistické skupiny¹¹. Její vznik je spojován s osobou jménem Abú Musab az-Zarkávi, který společně se svou skupinou nazývanou al-Tawhid wa al-Jihad v září roku 2004 oficiálně složil přísahu Al Kajdě¹² (Kaválek, T. 2015: 5). AQI byla považována za hlavního aktéra sunnitského povstalectví proti šíitské vládě i přes to, že její útoky činily pouze 14 % ze všech povstaleckých útoků z let 2003 – 2005 (tamtéž). Během roku 2006 se AQI podařilo získat území v okolí Bagdádu (tamtéž). K AQI se mimo jiné připojilo dalších pět skupin a došlo k přejmenování na Majlis Shura al-Mujahideen (dále jen MSM, pozn. aut.) (Kaválek, t. 2015: 11). Získaná území si MSM udržela i po az-Zarkáviho smrti¹³. Po jeho smrti se do čela MSM postavil Abú Ajúb al-Masri (tamtéž), který v říjnu téhož roku slíbil věrnost nově zformovanému uskupení – Islámskému státu Iráku (dále jen ISI, pozn. aut.) (tamtéž). Hlavním představitelem ISI byl Abú Omar al-Bagdádí, který ale Al Kajdě věrnost nesložil (tamtéž).

Vzhledem ke zvýšenému tlaku sil USA a k nástupu sunnitských bojových milic zvaných Sahwa¹⁴, jež byly zaměřeny na boj se sunnitskými povstanci, přešel v roce 2007 ISI k defenzivní strategii (Kaválek, T. 2015: 5). ISI se stáhl, ztratil kontrolu nad částí dobytého území a až do roku 2011 se věnoval spíše kriminálním aktivitám, z nichž plynul zisk (Kaválek, T. 2015: 6). V roce 2010 zemřel Abú Omar al-Bagdádí a na jeho místo nastoupil Abú Bakr al-Bagdádí (Kaválek, T. 2015: 12). Svoji nově nabytou sílu začal projevovat až v roce 2013, kdy se přejmenoval na Islámský stát Iráku a Shamu¹⁵ (ISIS, dále jen Islámský stát, pozn. aut.) a kdy deklaroval expanzi do Sýrie (Kaválek, T. 2015: 2). Tam si

---

¹¹ Salafisté jsou ultra konzervativním hnutím sunnitského islámu.

¹² Islámský stát však odmítá, že by někdy byl odnoží Al Kajdy (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 7)

¹³ Zemřel v červnu roku 2006 v důsledku bombardování města Baqubah silami USA (Kaválek, T. 2015: 11).

¹⁴ V překladu znamená probuzení. Jinak jsou tyto milice také označovány jako Synové Iráku a v době vlády Saddáma Husajna byly součástí patronátního systému (Kaválek, T. 2015: 11).

¹⁵ Jedná se o označení historického území známého také jako Levanta – proto je Islámský stát označován i jako ISIL, tj. Islámský stát Iráku a Levanty. Zkratka ISIS je také vysvětlována jako Islámský stát Iráku a Sýrie. V českém prostředí je nejčastěji uváděn pouze jako IS, tedy Islámský stát. Proto je toto označování zvoleno i v této práci.

podmanil zejména oblasti Rákky, Dair az-Zauru nebo Aleppa (Kaválek, T. 2015: 16).

Rok 2014 se pro Islámský stát stal rokem, kdy si vydobyl moc nad nejvíce územími. Jednotky se nacházely v provinciích al-Anbar, Salah ad-Din, Ninawa, Diayla a v okolí města Bagdád (Kaválek, T. 2015: 6). V souvislosti se získáním moci nad strategickými místy provincie al-Anbar se zhroutila obrana Iráckých bezpečnostních složek¹⁶ (tj. Iraqi Security Forces, dále jen ISF, pozn. aut) (tamtéž). V červnu téhož roku se ISIS prohlásil chalífátem¹⁷ (tamtéž). Toto datum by mohlo být symbolicky považováno za vznik Islámského státu takového, jakého ho známe dnes. Mluvčí Islámského státu, Abú Mohammad al-Adnani, tím ohlásil „novou éru mezinárodního džihádismu“¹⁸ (Kaválek, T. 2015: 2). Od roku 2015 je Islámský stát už schopen bojovat v konvenční válce (Kaválek, T. 2015: 6). V současné době Islámský stát ovládá rozsáhlá území v Iráku a v Sýrii (viz příloha č. 3) (Kaválek, T. 2015: 2).

Islámský stát ukazuje Západ jako nepřátelského aktéra a dosavadní muslimské vlády jako uskupení odporující pravé povaze islámu (Walt, S. M. 2015: 43). Svou vizi státního zřízení spatřují jako univerzálně aplikovatelnou (Walt, S. M. 2015: 44) a snaží se získat všechny muslimy světa pod svou kontrolu (Lutai, R. C. 2015: 145). Toho se snaží docílit díky propracované propagandě, jejíž šíření spadá pod Al Hayat Media Center of ISIS¹⁹ (Lutai, R. C. 2015: 147). Jejím hlavním úkolem je publikování propagandistického magazínu DABIQ, který je překládán do mnoha jazyků světa, aby se ideologie dostala k co nejvíce muslimům (tamtéž). Mimo jiné jsou šířeny i audiovizuální záznamy.

Islámský stát na územích, která si vydobyl, vybudoval struktury, jež lze nazývat institucemi (viz příloha č. 3), vybírá daně, disponuje jakýmsi právním, ekonomickým, sociálním a školským systémem (Lutai, R. C. 2015: 151; Walt, S. M. 2015: 42). Je otázkou, zdali je možné Islámský stát opravdu považovat za stát. Ve svém oficiálním magazínu DABIQ se snaží deklarovat, že státem je.

---

¹⁶ Irácké bezpečnostní složky, jež byly trénovány pod dohledem USA.

¹⁷ Abú Bakr al-Bagdádí se prohlásil chalífou Ibrahímem (Kaválek, T. 2015: 12).

¹⁸ Džihádismus = svatá válka v islámském fundamentalismu.

¹⁹ K šíření propagandy je využíván internet.

Z jeho stran je možné vyčíst (dle Lutai, R. C. 2015: 151), že se jedná o první mudžahedínskou²⁰ organizaci, které se podařilo obnovit historický chalífát, má své hlavní město – syrskou Rákku, má akceptovaného leadera, vlastní teritorium, které neustále rozšiřuje, nemá homogenní obyvatelstvo, ale obyvatelstvo sdílí společnou identitu islámu, disponuje finančním, sociálním i právním systémem²¹ a vlastní měnou, má vlajku a v neposlední řadě velkou profesionální armádu.

Porovnáme-li to např. s Weberovou²² definicí moderního státu, pak můžeme konstatovat, že některé znaky státu jsou Islámskému státu vlastní – zejména tedy sdílená identita (identita islámu, pozn. aut.). Hovoří se i o existenci byrokratického aparátu, ovšem je na pováženou, do jaké míry tamní byrokratický aparát funguje (zejména platí-li princip neutrality úředníků). Problém nastává s podmínkou vlastního teritoria – ačkoliv spravuje nějaké území a svou správu rozšiřuje, formálně spadá území pod správu jiných států. Nedá se tedy hovořit o státu s pevně danými hranicemi a územím (kvůli pokračující expanzi, pozn. aut.). S tím souvisí i otázka, kdo má na daném (nepřesně vymezeném, pozn. aut.) území monopol na legitimní užití násilí. Jsou to složky Islámského státu nebo státu, na jehož území Islámský stát operuje? Monopol na užití legitimního násilí je svázán s vnitřní suverenitou státu – nemá-li Islámský stát monopol na legitimní užití násilí, postrádá vnitřní suverenitu. Stejně tak ji ovšem mají narušenou i státy, na jejichž území Islámský stát operuje. Tyto státy však disponují uznáním mezinárodního společenství a tím tedy vnější suverenitou. Tu Islámský stát pozbývá.

Nedá-li se hovořit o nabytí ani jedné suverenity, můžeme hovořit o Islámském státu jako o státu? Pokud se podíváme na definici konceptu povstalectví Davida Kilcullena, zjistíme, že Islámský stát není ničím více, než povstaleckou skupinou. Tu David Kilcullen (cit. dle Kaválek, T. 2015: 3) charakterizuje jako: „[...] populární hnutí, které se snaží svrhnout status quo

---

²⁰ Mudžahedín je muslim bojující ve svaté válce.

²¹ Právním systémem je myšleno islámské právo šaría.

²² Weberova definice moderního státu je zvolena proto, že pro moderní stát je dle Sørenseny typické silné národní cítění (v případě Islámského státu silná sdílená identita islámu, pozn. aut.), jasné a centralizované instituce a důraz na teritorialitu – o tom v souvislosti s Islámským státem hovoří S. M. Walt (2015: 42).

skrze podvracení, politické aktivity, povstání, ozbrojené konflikty a terorismus.“ Neznamená to, že každá povstalecká skupina musí využívat celou škálu výše zmiňovaných taktik. Co se ale týče Islámského státu, je i z tohoto konceptu vidět, že se řadí k těm nejradikálnějším, protože k prosazování svých cílů přistupuje k užití ozbrojených konfliktů a terorismu. A i povstalecká skupina má nějakou vnitřní hierarchii a pravidla fungování. Je ale považována za nestátního aktéra.

Samozřejmě je výše probíraná problematika o tom, zda je Islámský stát státem či nikoliv hodná dalekosáhlejšího pojednání, ale pro tuto práci je důležité mít alespoň základní přehled o charakteristikách Islámského státu. Vzhledem k tomu, že vláda USA využívá v boji proti Islámskému státu strategie pro boj s terorismem, je v rámci této práce na Islámský stát pohlíženo jako na teroristickou organizaci (tj. povstaleckou organizaci, která k naplnění svých cílů využívá ozbrojeného konfliktu a terorismu, pozn. aut.).

Islámský stát je regionálně orientovaný, ale globálně propojený (NSS 2015: 9). Jeho stoupenci (a i ti, kteří nejsou na Islámský stát přímo napojeni, pozn. aut.) jsou schopni ohrožovat i země, které mají vyspělé systémy bezpečnosti a výzvědné služby – dokazují to teroristické útoky, které byly v těchto zemích stoupenci Islámského státu spáchány²³ (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: (nečíslováno)). Nejvíce jsou ohroženi obyvatelé Blízkého východu, Afriky, Evropy a USA (tamtéž). Státy těchto oblastí obdržely od Islámského státu několik upozornění, že proti nim bude Islámský stát plánovat teroristické útoky (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 19). Teroristické útoky jsou Islámským státem chváleny a jednotlivci jsou vyzýváni k dalším podobným útokům (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 5). S počátkem roku 2016 skupina čítala desítky tisíc bojovníků - odhaduje se, že se jedná o číslo mezi 19 000 – 25 000 vojáků v Iráku a Sýrii a další tisícovky mimo oblast (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 4).

Jednou ze silných stránek Islámského státu jsou jeho odnože v jiných zemích. Ty se nacházejí v Egyptě, Saudské Arábii, Libyi, Nigérii, Afghánistánu,

---

²³ Jmenujme např. teroristické útoky v Paříži ze 13. listopadu 2015 či v San Bernardinu (Kalifornie) z 2. prosince 2015, Bruselu z 22. března 2016. Dále např. v Bejrútu, Ankaře, na Sinajské poloostrově, v Saudské Arábii atd.

Pákistánu a Jemenu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 10 – 12). Mezi další silné stránky patří dle M. Eisenstadta (2014: 4) např. charismatický vůdce, silná propaganda, dobře vybavení vojáci (ale není známo, zda Islámský stát disponuje vyspělejšími zbraněmi) či dobře vedená vnitřní komunikace. Na druhou stranu M. Eisenstadt (2014: 5) definuje i slabé stránky Islámského státu, jako např. nedostatečné financování k zajištění chodu správy území či jeho pozici – je obklopen jen nepřáteli.

3. 2. Partneři a spojenci USA v boji proti Islámskému státu

Vláda USA deklaruje, že USA nejsou samy o sobě schopny porazit jakoukoliv teroristickou organizaci – proto zdůrazňují nutnost kolektivní akce (NSS 2010: 17; Obama, B. 2009). Dne 10. září 2014 prezident Barack Obama oznámil zformování mezinárodní koalice pro boj proti Islámskému státu ve vedení s USA (U. S. Department of State (nedatováno), dále jen DoS, pozn. aut.). V současnosti ji tvoří na 60 státních i nestátních partnerů a spojenců^{24, 25} (viz příloha č. 5). Úspěch koaliční mise závisí na zvládnutí dvou jejích částí – vojenských operací a nevojenských asistencích (McInnis, K. J. 2015: 2). Každý z aktérů koalice na operacích participuje dle svých možností a vlastního uvážení (McInnis, K. J. 2015: 1).

Jedním z významných partnerů pro boj s Islámským státem je Francie. Ta zpočátku podnikala útoky pouze proti Iráku. V období od 23. února do 18. dubna 2015 proti němu však omezila útoky²⁶ (McInnis, K. J. 2015: 4). Stalo se tak proto, že Francie neměla mezinárodní mandát pro vojenské operace v Sýrii a útoky na Irák nechtěla podporovat Asadův režim v Sýrii (tamtéž). S koncem roku 2015 ale nastal obrat (tamtéž). Na základě průzkumných misí ze září 2015 bylo rozhodnuto podniknout útoky na syrské cíle, které byly

---

²⁴ Švýcarsko není v koalici proti Islámskému státu, ale při jejím utvoření poskytlo 9 milionů dolarů na pomoc Iráku (McInnis, K. J. 2015: 2).

²⁵ Případ Evropské unie a Ligy arabských států. Poté je otázka, zda je možné mezi státní aktéry počítat Taiwan a Kosovo – státy, které nejsou uznány všemi státy mezinárodního společenství a nenabývají tak plné vnější suverenity.

²⁶ Útoky byly omezeny i přes to, že právě ve výše zmíněném období Francie umístila svou leteckou loď Charles de Gaulle do prostoru páté operační flotily USA, ze které proti Iráku podnikala útoky (McInnis, K. J. 2015: 4).

odůvodněny právem na sebeobranu (tamtéž). Zacíleno bylo na tréninkové tábory Islámského státu a na jeho sklady ropy a zemního plynu (tamtéž). V souvislosti s útoky v Paříži ze 13. listopadu 2015 Francie útoky zesílila (tamtéž). Zaměřila zejména na velitelská centra a tréninkové tábory v okolí města Rakka (tamtéž).

Další posun v jednání partnerů a spojenců USA byl zaznamenán u Kanady. Až do října 2015 Kanada nehovořila o stažení bojových letounů z bojů proti Islámskému státu (McInnis, K. J. 2015: 4). S novými parlamentními volbami ale nastal obrat – nově zvolený premiér Justin Trudeau 20. října 2015 oznámil, že bojové letouny budou staženy (tamtéž). Na druhou stranu ale oznámil, že Kanada přijme 25 000 syrských uprchlíků (tamtéž). V souvislosti s útoky na Paříž ze 13. listopadu 2015 rozhodl o rozšíření kanadské tréninkové mise (McInnis, K. J. 2015: 5). Kanadské bojové letouny ukončily operace k 22. únoru 2016 (CBS News 2016).

Turecko v červenci 2015 rozšířilo svou účast v koalici o přímé vojenské útoky na syrské cíle a o povolení využívání svého leteckého prostoru a základen státům koalice, aby mohly vést útoky na Islámský stát (McInnis, K. J. 2015: 6). Avšak krátce po zahájení útoků na syrské cíle Turecko obnovilo nepřátelské akce proti Kurdské pracovní straně (Kurdistan Worker's Party, kurdská zkratka PKK, dále jen PKK, pozn. aut.) (tamtéž). PKK disponuje Jednotkami lidové ochrany (People's Protection Units, kurdská zkratka YPG, dále jen YPG, pozn. aut.), které zaznamenaly úspěch v boji proti Islámskému státu a jeví se v něm jako nejvíce úspěšné (tamtéž). Na základě toho se USA snaží o určitou spolupráci s YGP. Turecká vláda se ale obává, že by se PKK mohla začít legitimizovat a proto jakožto prevenci její legitimizace podniká výše zmíněné nepřátelské akce (tamtéž).

Článek 5 Washingtonské smlouvy hovoří o systému kolektivní obrany – tj. členské státy se zavázaly, že při ozbrojeném útoku na některého z členských států na území Evropy nebo Severní Ameriky, mu musí ostatní státy poskytnout okamžitou pomoc (NATO 1949: čl. 5). Po útocích v Paříži ze 13. listopadu 2015 ale Francie nevznesla požadavek na uplatnění tohoto článku. Žádost o vojenskou

asistenci naproti tomu podal Irák²⁷ (McInnis, K. J. 2015: 6 –7). Severoatlantická aliance (dále jen NATO, pozn. aut.) žádosti vyhovělo – o jejím přijetí rozhodlo 31. července 2015 (tamtéž). Bylo rozhodnuto, že Iráku bude poskytnuta vojenská asistence v sedmi prioritních oblastech – poradenství v oblasti reformem bezpečnostního sektoru, potírání improvizovaných výbušných zařízení, likvidace výbušného arzenálu a odminování, civilní vojenské plánování, ochrana kyberprostoru, vojenské lékařství a vojenská pomoc, vojenský výcvik a civilní nouzové plánování (tamtéž).

Mimo koalici vedenou USA stojí proti Islámskému státu Rusko a Írán. Je otázkou, zdali by tyto dva státy byly pro tuto koalici zodpovědnými partnery. Co se Íránu týče, panují zde dlouhodobé snahy ze strany USA odradit ho od jaderného programu. Rusko spolupracuje se syrským prezidentem Asadem, se kterým USA spolupracovat odmítají. Komplikace pro strategie USA také činí soutěživost mezi regionálními partnery – zejména pak mezi Tureckem a Saudskou Arábií (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 1), které dlouhodobě usilují o post regionálního hegemona. Tím by se chtěl stát i Írán (tamtéž). Specifické postavení zaujímají Kurdové, s jejichž jednotkami USA spolupracují, ale na druhou stranu to vzbuzuje u některých států obavy, aby tím u Kurdů nevzrostl pocit legitimizace (viz níže, pozn. aut.).

V prosinci roku 2014 se státy koalice v Bruselu dohodly, že se uskupí dle pěti „linií úspěchu“ (McInnis, K. J. 2015: 1), kde v každé linii jsou minimálně dva státy ve vedení. USA mají v koalici vedoucí postavení – jsou ve vedení tří linií úspěchu. První z nich je zaměřená na podporu vojenských operací, budování kapacit a trénování místních vojáků – USA ji vedou s Irákem (tamtéž). Společně s Velkou Británií a Spojenými arabskými emiráty mají za úkol dovést koalici k úspěchu v odhalování skutečné povahy Islámského státu (tamtéž). Nakonec se USA – s Itálií a Saudskou Arábií – podílí na přerušení finančních toků Islámského státu a na jeho sponzorování (tamtéž). Další linií pro zajištění úspěchu v boji proti Islámskému státu je přerušení toku zahraničních bojovníků,

---

²⁷ NATO s Irákem nemá navázáno oficiální partnerství, ale patří mezi země, se kterými spolupracuje (NATO 2015).

kterého by se mělo dosáhnout pod vedením Nizozemska a Turecka (tamtéž). V neposlední řadě je potřeba řešit krize spojené s touto problematikou a také zajistit humanitární pomoc (tamtéž). To má ve vedení Německo a Spojené arabské emiráty (tamtéž).

Ministerstvo obrany USA (U. S. Department of Defence, dále jen DoD, pozn. aut.) dne 30. října 2015 definovalo pět cílů vojenské mise USA proti Islámskému státu. Prvotně je podstatné, aby byla získána zpět území, která si Islámský stát podmanil – v Iráku je zacíleno především na oblasti Ramadí, Baiji a Mosulu, v Sýrii pak zejména na město Rákka²⁸ (DoD 2015: nečíslováno). Aby byl Islámský stát oslaben a nezískával další území, pak by mu měl být odepřen přísun zahraničních bojovníků, financí a materiálu (v tomto případě se vláda USA chce zaměřit hlavně na obranu syrsko-turecké hranice) a stejně tak by měla být znemožněna jeho vnitřní komunikace (tamtéž). Islámský stát zvyšuje tlak na Jordánsko a Libanon a proto by měla být posílena jejich obrana (tamtéž).

Vzhledem k tomu, že hlavním tématem této práce je vojenská mise USA, bude zacíleno na ty linie úspěchu, které se shodují s vojenskými cíli nadefinovanými Ministerstvem obrany USA. První linie úspěchu se shoduje se dvěma cíli vojenské mise USA – se znovuzískáním území Iráku a Sýrie²⁹, další linie úspěchu se shoduje s jedním cílem a to s odepřením toku financí Islámského státu a jeho sponzorování. Přerušení toku zahraničních bojovníků je spojeno s cílem odepření financí Islámského státu a jeho sponzorování. Zabýváme se jím i přesto, že USA nejsou ve vedení této linie úspěchu, ale považují ji za závaznou část vojenské mise proti Islámskému státu. Dále je pracováno s dalšími dvěma cíli, které stojí mimo linie úspěchu – s cílem zaměřeným na znemožnění vnitřní komunikace a s posílením obrany Jordánska a Libanonu. Naproti tomu není ve vojenských cílech pracováno s linií úspěchu, jež se snaží o odhalování pravé podstaty Islámského státu. Je tedy rozebírána jen okrajově.

---

²⁸ Získání území v Iráku je samostatným cílem, stejně tak jako získání území v Sýrii.

²⁹ Hovoří se o znovuzískání území, ale není tím myšleno, že by tato území USA získávaly pro sebe. Je tím myšleno spíše osvobození území od Islámského státu.

3. 3. Operace Společné rozhodnutí

Operace Společné rozhodnutí (neboli Operation Inherent Resolve, dále jen OIR) je název vojenské mise USA proti Islámskému státu. Započala 8. srpna 2014 (McInnis, K. J. 2015: 2). Je důležité podotknout, že níže jmenované akce získaly mandát od OSN – několik rezolucí OSN vyzývá státy, aby podniklo konkrétní kroky k poražení Islámského státu (tamtéž). Konkrétně se jedná o rezoluce 2170, 2178 a 2199 (tamtéž). Nicméně nelze opomenout, že tyto rezoluce explicitně nezmiňují užití vojenské síly (tamtéž).

V USA bylo zprvopočátku oprávnění užití vojenských sil proti Islámskému státu v Iráku a v Sýrii odvozováno od 2001 AUMF, P. L. 107 – 40 (tj. Authorization for Use of Military Force) a 2002 AUMF, P. L. 107 – 243 (tj. Authorization for Use of Military Force against Iraq Resolution of 2002), která souvisela s intervencí v Iráku z roku 2002, ale později prezident Barack Obama poskytl Kongresu nový návrh AUMF, který už souvisel s Islámským státem (tj. IS AUMF) (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 30). Toto AUMF však nepovoluje trvalé užití pozemních vojenských sil (tamtéž). Použití vojenské síly je omezeno na území Iráku a Sýrie (Weed, M. C. 2016: 11). Do budoucna je však pravděpodobné, že prezident USA bude požadovat rozšíření vojenských operací mimo Irák a Sýrii (tamtéž). Souvisí to s růstem skupin, které se hlásí k Islámskému státu, ale nacházejí se v jiných zemích (např. v Egyptě, Jemenu, Alžírsku apod.) (tamtéž). Navíc se čím dál tím více ukazuje schopnost takovýchto skupin ve snadnějším překračování hranic (tamtéž).

Linie úspěchu jsou rozdělené na vojenské operace a nevojenskou pomoc (McInnis, K. J. 2015: 1), ale vzhledem k tomu, že v cílech vojenské mise USA toto dělení není, v této práci se s ním nepracuje. Mezi vojenské operace, tak jak jsou nadefinovány v liniích úspěchu, spadá pouze trénink a vybavení místních vojáků a letecké údery (McInnis, K. J. 2015: 2). K takto nadefinovaným vojenským operacím se společně s USA připojilo dalších 22 států³⁰ (tamtéž). Konkrétně se jedná o Austrálii, Bahrajn, Belgie, Dánsko, Finsko, Francii, Itálii,

---

³⁰ Na boji proti Islámskému státu se podílí i NATO (NATO: 2015).

Jordánsko, Kanadu, Katar, Nizozemsko, Německo, Norsko, Nový Zéland, Portugalsko, Saudskou Arábii, Spojené arabské emiráty, Španělsko, Švédsko, Turecko a Velkou Británii (McInnis, K. J. 2015: 8 – 9).

Důležitou částí vojenské mise USA a jejich partnerů a spojenců proti Islámskému státu je uzpůsobit místní obyvatele³¹, aby mu mohli čelit. Proto je jedním z cílů trénink a vybavení místních vojáků. To je však poskytováno pouze takovým partnerům, kteří jsou dle vlády USA spolehliví. Výcvik a vybavení se převážně týká jen určitých vojáků Iráku a Sýrie. V každém z těchto států je volen odlišný přístup, protože v každém z nich panuje jiná politická situace. Níže je rozebráno, jak se přístup v těchto dvou státech liší.

V první řadě je pozornost upřena na Irák, na jehož území se Islámský stát etabloval. Důraz je kladen na spolupráci s iráckou vládou a trénink vojáků ISF, ale pokud si to situace žádá, je povoleno do výcviku zahrnout i kurdské pešmergy (tj. kurdské ozbrojené milice) a sunnitské kmenové bojovníky (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 24). K únoru 2016 bylo ke splnění této linie úspěchu vysláno průměrně 3 700 osob vojenského personálu USA (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 23). Dvě třetiny z nich tvoří poradci, zbývající jedna třetina slouží k ochraně civilistů USA a vojenského personálu USA (tamtéž). Dalších zhruba 3 500 osob vojenského personálu k tomuto účelu vyslali koaliční partneři (tamtéž). Trénováno je celkem dvanáct tamních vojenských brigád, jež dohromady čítají na 25 000 osob (tamtéž). Devět z nich spadá pod ISF a tři jsou kurdské pešmergy (tamtéž). K lednu 2016 bylo vycvičeno na 20 000 osob včetně policie a sunnitských kmenových bojovníků (tamtéž). Oproti předchozím podobným misím tento trénink probíhá zejména na vojenských základnách, nikoliv v blízkosti předních linií boje (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 24).

Trénink a vybavení syrských vojáků a bojovníků byl na počátku zahájení misí proti Islámskému státu omezen jen na některé z nich – posun nastal až v říjnu 2015, kdy Obamova administrativa potvrdila rozšíření mise i na doposud nepodporovanou syrskou opozici a na další syrské vojáky, kteří

---

³¹ Nejedná se o běžné civilní obyvatele, ale konkrétní speciální složky.

vzdorují Islámskému státu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 24). Tento posun byl nastíněn již v září 2015, kdy velitel ústředního velitelství USA hovořil o tom, že koaliční snahy vycvičit a vybavit syrské vojáky nepřináší potřebné množství syrských vojáků do bojů (McInnis, K. J. 2015: 2). Nyní tedy došlo k upuštění od stávajícího programu a namísto toho začaly být podporovány již existující syrské milice bojující proti Islámskému státu (McInnis, K. J. 2015: 3). Těmto milicím je pomocí leteckých výsadků poskytována munice a vybavení a bylo povoleno rozestavení Speciálních sil (Special Operation Forces, pozn. aut.), které mají za úkol napomoci výše zmíněným milicím s plánováním a logistikou (tamtéž). V neposlední řadě jsou s těmito milicemi zkoordinovány operace USA (tamtéž). Díky tomu došlo k posunu v postupu těchto milic, které nyní postupují v souladu se zájmy USA, a ke zvýšení jejich účinnosti (tamtéž). Součástí spolupráce se syrskými vojáky jsou i útoky proti Islámskému státu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 25). V současnosti je v Sýrii k dispozici 50 jednotek speciálních sil USA (tamtéž).

Aby byl Islámský stát rychleji poražen, je nutné oslabit jeho kontrolu strategických míst v Iráku a v Sýrii a agresivněji ho napadat (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 1). Vojenská mise USA je zaměřena především na zničení center v Mosulu, Ramádi, Baiji a Rákkce a na neumožnění volného operování Islámského státu na území Sýrie a Iráku (tamtéž). V závislosti na útoky v Paříži ze 13. listopadu 2015 a na selhání programu na trénink a vybavení syrských vojáků výzkumníci upozorňují, že by mělo dojít k použití pozemních sil (McInnis, K. J. 2015: 3). To však Obamova administrativa označuje jako kontraproduktivní (tamtéž) a nadále bude na cíle Islámského státu útočit leteckými údery. Pozemní operace mají na starosti lokální partneři (Eisenstadt, M. 2014: 3).

Ne všechny státy koalice angažované ve vojenských operacích se zaměřují na cíle jak v Iráku, tak i v Sýrii. Mezi státy, které odstřelují cíle v obou zemích, patří Austrálie, Francie, Jordánsko, Kanada, Nizozemsko, USA a Velká Británie (DoD 2016). Jen v Iráku se angažuje Belgie a Dánsko (tamtéž). Naproti tomu pouze v Sýrii provádí útoky Bahrajn, Saudská Arábie, Spojené arabské emiráty

a Turecko³² (tamtéž). Letecké údery jsou od 30. června 2015 ze strany Belgie přerušeny z důvodu finančních limitů (McInnis, K. J. 2015: 10). Tyto státy se zaměřují na různé cíle jako např. na bojové pozice bojovníků Islámského státu, na ropnou infrastrukturu či na bojovou techniku a další (tamtéž). K 9. únoru 2016 bylo zničeno na 21 501 těchto cílů (viz Příloha č. 7) (DoD 2016). Úkolem leteckých úderů je degradovat operační schopnosti Islámského státu a získat území, která si Islámský stát neprávem nárokuje. Koaličním silám se podařilo získat zpět Sinjar, Tikrit, Baiji a centrální část Ramádí (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 2). V Sýrii se podařilo osvobodit podstatnou část severního území s městem Kobání (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 3)³³ a město Šadadí (Carter, A. 2016).

K oslabení Islámského státu přispívají snahy USA a jejich partnerů a spojenců zacílené na odříznutí Islámského státu od jeho financí. Jedná se o jednu z linií úspěchu, kterou vedou USA společně s Itálií a Saudskou Arábií. Mezi hlavní zdroje financí Islámského státu patří příjmy z infrastruktur a veřejných zdrojů, které Islámský stát kontroluje (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 27). Značný zisk přináší pašování ropy a starožitností (tamtéž). Proto je jedním z kroků, jak Islámskému státu znemožnit zisk, provádět vojenské útoky (letecké údery, pozn. aut.), označované jako Přílivová vlna II, na ropnou infrastrukturu Islámského státu (tamtéž). K lednu 2016 je odhadováno, že díky této operaci byla Islámskému státu omezena těžba ropy o jednu třetinu a zisky z jejího prodeje mu klesly o 30 % (tamtéž).

Nepravidelným přínosem financí je rabování bank a únosy za výkupné (tamtéž). Vojáci a stoupenci Islámského státu by neměli být podporováni v únosech tím, že jim bude vypláceno výkupné. Je zavedená politika neustupování teroristům, jež má za cíl bezpečně dovést občany USA zpět domů, ale nevyplácet za to teroristům výkupné, nevyměňovat občany za vězně a neměnit politiku (Rollins, J. W. – Rossen 2015). Omezené zisky přináší zemědělství a služby spojené s dodáváním energií a vody, u nichž je navíc

---

³² Podíl států na letecké technice viz přílohu 8

³³ Pro bližší informace viz přílohu 3.

potřeba investovat do technologií (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 27). Na druhou stranu ale legitimizují Islámský stát u civilního obyvatelstva (tamtéž). Snahou koalice je neumožnit přístup Islámskému státu do formálního finančního systému (tamtéž). Jsou uvalovány sankce jak na vedení Islámského státu, tak na aktéry, kteří s Islámským státem obchodují nebo jej sponzorují (tamtéž). Aby byl zastaven tok financí a materiálu Islámskému státu, chtějí se USA zaměřit zejména na obranu syrsko-turecké hranice (DoD 2015).

Islámský stát spoléhá na příliv zahraničních bojovníků³⁴ a disponuje jejich velkým množstvím (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 4). Doposud není známo, že by nějaká jiná násilná extremistická organizace dosáhla takového množství zahraničních bojovníků jako právě Islámský stát – jeho bojovníci pocházejí (mimo území Sýrie a Iráku, pozn. aut.) ze stovek zemí celého světa³⁵ (tamtéž). Proto je důležité, aby byl tento příliv ukončen. Ukončení přílivu zahraničních bojovníků nepatří mezi linie úspěchu koalice vedené USA – ve vedení ji mají státy Nizozemsko a Turecko. Naplnění této linie by mělo dojít skrze diplomatické snahy a spolupráci tajných služeb, díky kterým by mělo dojít k posílení preventivních opatření a společných odpovědí na situace spojené s pohybem zahraničních bojovníků Islámského státu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 28). Aby bylo zabráněno toku zahraničních bojovníků z území USA a zpět (ale celkově také k identifikování jedinců podezřelých z terorismu), bylo založeno Centrum pro prověřování teroristů (Terrorist Screening Center, dále jen TSC), jež pravidelně vydává seznamy teroristů (Terrorist Watchlist) (Piehota, Ch. M. 2014). Jedním z nich je i např. No Fly List, na kterém jsou vedeni lidé, jimž je zakázána letecká doprava (Peters, H. M. – Rollins, J. W. 2015: 14).

USA poskytují vojenskou pomoc Jordánsku a Libanonu s cílem posílit obranu jejich hranic. Posílení obrany hranic těchto dvou států je klíčové pro udržení jejich stability a nerozšiřování působnosti Islámského státu, ale stejně

---

³⁴ Tj. bojovníci, kteří se zradikalizovali na půdě rodného státu nebo státu, kde mají legální trvalé bydliště a odcestovali do zahraničí, aby se připojili k teroristické skupině.

³⁵ Více než 36 500 osob pocházejících z více než 100 zemí světa odcestovalo do Sýrie a připojilo se k různým skupinám – včetně Islámského státu (Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. 2016: 4).

tak je důležité pro kontrolu migračního proudu ze Sýrie. Jordánsko lze označit jako tradičního partnera USA na Blízkém východě, protože mu USA poskytují ekonomickou a vojenskou pomoc již od 50. let 20. století (Sharp, J. M. 2016: 12). Současná pomoc je definována pod nezávazným Memorandem o porozumění (Memorandum of Understanding), jež má lhůtu tří let a bylo podepsáno 3. února 2015 (tamtéž). USA se v něm zavázaly, že Jordánsku poskytnou ročně jednu miliardu dolarů (tamtéž). Klíčovou složkou je pomoc vojenská, díky níž by měla být posílena jordánská hranice a armáda, aby bylo Jordánsko schopné odolávat Islámskému státu a bojovat s ním (tamtéž). Posílení jordánské hranice spadá pod jeden z cílů vojenské mise USA proti Islámskému státu. K tomuto účelu by mělo Jordánsko z finanční pomoci USA odkoupit od USA vrtulníky Blackhawk, které by napomohly zvýšení hlídání a sledování jordánských hranic (Sharp, J. M. 2016: 14). Stejně tak jako s Jordánskem, mají USA trvalé závazky i s Libanonem (Embassy of the USA in Lebanon 2015). Od roku 2005 jsou klíčovým partnerem jeho obrany (DoD 2014). Vojenská pomoc je zaměřena na poskytování tréninku, vybavení, zbraní a munice přesahující hranici jedné miliardy dolarů (Embassy of the USA in Lebanon 2015). Díky tomu by mělo dojít nejen k posílení bezpečnosti libanonské hranice, ale i k ochraně libanonského lidu a poražení tamních násilných extremistických organizací (tamtéž).

Dalším cílem vojenské mise USA proti Islámskému státu je znemožnění jeho vnitřní komunikace. Tento cíl nespadá pod linie úspěchu vedené USA a dokonce ani pod ty ostatní. Vnitřní komunikace by měla být znemožněna pomocí kyber útoků mířených proti Islámskému státu (Scarborough, R. 2016). Jedná se o vůbec první takovýto počín ze strany vlády USA (tamtéž). Dosud nebyly kyber útoky v žádném z předchozích konfliktů využívány (tamtéž). „Snažíme se izolovat ISIL jak fyzicky, tak virtuálně, limitovat jeho schopnost řídit velení a kontrolu, limitovat jeho schopnost komunikovat mezi sebou, limitovat jeho schopnost řídit operace lokálně a takticky.“ Takto definoval účel kyber útoků ministr obrany USA Ashton Carter (cit. dle Scarborough, R. 2016). Zacíleno je především na sociální média a internetové komunikační platformy –

díky tomu by mělo být dosaženo zrušení aktivních účtů Islámského státu a narušení metod aktivní komunikace (tamtéž). Díky narušení vnitřní komunikace Islámského státu by mělo být ztíženo plánování jeho operací a jejich vedení, ale také přísun zahraničních bojovníků (tamtéž). Aby byly zvoleny co nejúčinnější strategie v této oblasti, sešel se ministr obrany Ashton Carter se zástupci firem jako Microsoft či Amazon, aby prodiskutovaly stále komplikovanější a nebezpečnější kyber svět a cesty, skrze něž ho teroristé využívají (tamtéž).

Mezi linie úspěchu patří i snaha aktérů koalice o odhalování skutečné povahy Islámského státu. Tato linie úspěchu se však neshoduje s cíli vojenské mise USA proti Islámskému státu. USA ji mají ve vedení společně s Velkou Británií a Spojenými arabskými emiráty. Za tímto účelem vzniklo v USA nové Centrum globální angažovanosti (Center for Global Engagement) (DoS 2016) spadající pod DoS. Jeho úkolem je „[...] efektivněji koordinovat, integrovat a synchronizovat informování zahraničního publika, které je narušováno dezinformacemi obhajovanými násilnými extremistickými skupinami, včetně ISIL a Al Kajdy, a nabízet pozitivní alternativu.“ (tamtéž). Toho by mělo být dosaženo např. díky testování a vyhodnocování témat, informací a informátorů, povzbuzování a posilování globální sítě pozitivních poslů anebo díky budování příběhu kolem tematických kampaní (např. příběhy přeběhlíků, zneužívaných žen apod.) (tamtéž).

Závěr

„Čelím světu takovému, jaký je.“ (Obama, B. 2009)

Vláda USA má pro boj proti terorismu ve svých vládních dokumentech nadefinovanou strategii, podle níž by měla postupovat v případě ohrožení USA, jejich občanů, partnerů a spojenců, nějakou teroristickou organizací. Cílem práce bylo zjistit, zda se cíle vytyčené ve vládních dokumentech daří při jejich reálném aplikování naplňovat.

Velký důraz je v rámci vládních dokumentů kladen na multilaterální postup. V tomto případě lze říci, že tento požadavek je v případě boje proti Islámskému státu naplňován. USA postupují společně s koaličními partnery a pro angažmá v Sýrii a Iráku získaly mandát od OSN. Díky získání mandátu od OSN je splňován i další požadavek a to důraz na multilaterální organizace. Ten je potvrzen i zapojením NATO. Mimo jiné se ve vládních dokumentech hovoří o tom, že by USA měly mít v rámci boje proti terorismu vedoucí postavení. Pokud se podíváme na angažmá USA v boji proti Islámskému státu, lze konstatovat, že i tento požadavek je splňován. USA mají největší podíl na letecké technice a při zaměření se na linie úspěchu si můžeme povšimnout, že mezi nimi a cíli nadefinovanými ve vládních dokumentech USA existuje určitá paralela (čtyři z pěti linií úspěchu se shodují s obsahem cílů strategie nadefinované ve vládních dokumentech USA). Kromě toho USA stojí ve vedení tří linií úspěchu z celkových pěti.

Ovšem s naplňováním konkrétních cílů je situace poněkud komplikovanější. Při srovnání reálných kroků podnikaných vládou USA v boji proti Islámskému státu a cílů strategie boje proti terorismu nadefinovaných ve vládních dokumentech USA (ve vojenském sektoru, pozn. aut.) si můžeme povšimnout určitých odlišností. Asi nejviditelnějším rozdílem je zařazení obrany Jordánska a Libanonu. S tímto cílem se nikde ve vládních dokumentech v souvislosti se strategií boje proti terorismu neseťkáme. Ve vládních dokumentech se hovoří o podpoře partnerů v Zálivu, aby byli schopni odolávat agresí. Nehovoří se o tom však konkrétně v souvislosti s bojem proti terorismu,

ale v souvislosti s krokem snažícím se o docílení stability na Blízkém východě a v severní Africe spadajícím pod národní zájem týkající se mezinárodního řádu. Ačkoliv by se tedy na první pohled mohlo zdát, že se tento bod neslučuje s vládními dokumenty, není tomu tak úplně. S vládními dokumenty se slučuje, není však přímo součástí cílů strategie boje proti terorismu.

Další cíle vojenské mise USA proti Islámskému státu se obsahově shodují se strategií (resp. s cíli spadajícími do vojenského sektoru, pozn. aut.) boje proti terorismu nadefinované ve vládních dokumentech USA. Jediný rozdíl spočívá, řekněme, ve formální stránce, obsahově si ale odpovídají. Např. cíl zaměřený na odepření financí, materiálu a zahraničních bojovníků je ve vládních dokumentech nazýván jako zbavení teroristů jejich umožňujících prostředků. Či obsah cíle snažící se o získání území Iráku a Sýrie zpět od Islámského státu (trénování místních bezpečnostních složek a vojenské operace) spadá ve vládních dokumentech pod cíl eliminovat bezpečná útočiště, kde je jedním z kroků právě trénink místních bezpečnostních složek. Ovšem o vojenských operacích se v něm nehovoří.

Jako diskutabilní by bylo možné označit právě užití vojenské síly. Nikde ve vládních dokumentech není přesně vymezeno, za jakých konkrétních situací by k němu mělo dojít. Konstatování, že k jejímu užití by mělo dojít pouze v případě, kdy selžou všechny ostatní mechanismy a v situacích, kdy si to národní zájem žádá, je poměrně široce a nekonkrétně vymezeno. Kde se nachází hranice, odkdy ostatní mechanismy selhávají? Jaká specifika musí splňovat situace, při které si národní zájem žádá užití vojenské síly? Tak, jak je užití vojenské síly nadefinováno ve vládních dokumentech, nechává poměrně velký prostor pro její využití a při tom je možné se odvolávat na vládní dokumenty. Mimo jiné vyvstává otázka, zda je použití vojenské síly v souladu se strategiemi pro boj proti terorismu. Pokud se na jednotlivé kroky strategie zaměříme, zjistíme, že je v nich sice nadefinováno, co by mělo být podniknuto, ale opět je tak učiněno jen velmi obecně. Nikde nejsou popsány nástroje, jež by měly být k dosažení cíle (tj. porážení teroristické organizace) využity. A ani vojenská síla

v nich není explicitně jmenována. Přesto je v boji proti Islámskému státu využívána a stala se jeho podstatnou součástí.

Bylo by v tomto případě možné dosáhnout rozvrácení, znehodnocení a poražení Islámského státu bez užití vojenské síly? Na takovou otázku nelze odpovědět, nicméně díky velmi obecným podmínkám užití vojenské síly a nespecifikování konkrétních nástrojů boje proti terorismu lze říci, že vláda USA postupuje dle vládních dokumentů. Na zpochybnění tohoto tvrzení bychom museli otevřít otázku, zda skutečně ostatní mechanismy selhaly (a co se pod tzv. ostatními mechanismy skrývalo a zda vůbec byly před užitím vojenské síly vyzkoušeny všechny možné ostatní mechanismy) a jestli si skutečně národní zájem žádá užití vojenské síly. To už jsou ovšem témata, která sahají za oblast vojenského sektoru analýzy, v němž se v rámci této práce pohybujeme, a pustili bychom se spíše do jakéhosi filozofování, které by se jen těžko podkládalo fakty (zejména by tak bylo u otázky ohledně národního zájmu).

Postupuje tedy prezident Barack Obama tak, jak si předsevzal ve vládních dokumentech? Jelikož se teorie vždy liší od reality, není možné, aby bylo postupováno naprosto přesně podle vládních dokumentů. Nicméně je možné říci, že se cíle z vládních dokumentů daří naplňovat – i přes to, že se v realitě objevují nějaké odchylky, obsah vládních dokumentů se v boji proti terorismu projevuje. Jediné, co by se dalo označit za spekulativní, je užití vojenské síly. Ale díky její široce pojaté definici a nenadefinovaným nástrojům boje proti terorismu není obtížné konstatovat, že je užití vojenské síly v boji proti Islámskému státu v souladu s vládními dokumenty, protože takovéto ukotvení užití vojenské síly ve vládních dokumentech ji umožňuje užít jen na základě usouzení, že je ohrožen některý z národních zájmů. V případě Islámského státu se hovoří o ohrožení prvního národního zájmu – bezpečnosti USA, jejich občanů, partnerů a spojenců, a to teroristickými útoky. Jestliže tedy Islámský stát používá vojenskou sílu a jestliže prezident Barack Obama (2009) čelí „[...] světu takovému, jaký je“, pak je užití vojenské síly pochopitelné.

Seznam použitých zdrojů

Bjeloper, J. P. (2015). *CRS Insights. American Foreign Fighters and the Islamic State: Broad Challenges for Federal Law Enforcement*

(<https://www.fas.org/sgp/crs/terror/IN10154.pdf>, 13. 3. 2016).

Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. (2016). *The Islamic State and U. S. Policy*

(<https://fas.org/sgp/crs/mideast/R43612.pdf>, 13. 3. 2016).

Carter, A. (2016). *Opening Statement -- House Appropriations Committee-Defense (FY 2017 Budget Request)*

(<http://www.defense.gov/News/Speeches/Speech-View/Article/673093/opening-statement-house-appropriations-committee-defense-fy-2017-budget-request>, 20. 3. 2016).

CBS News (2016). *Canada's air mission against ISIS has ended, Sajjan tells Commons debate* (<http://www.cbc.ca/news/politics/live-commons-debate-isis-1.3452085>, 28. 3. 2016).

Defense Strategic Guidance (2012)

(http://archive.defense.gov/news/Defense_Strategic_Guidance.pdf, 1. 4. 2015).

Eisenstadt, M. (2014). *Defeating ISIS. A Strategy for a Resilient Adversary and an Intractable Conflict. Policy Notes. The Washington Institute for Near East Policy* 20, s. 1 – 12.

Embassy of the USA in Lebanon (2015). *Deputy Secretary of State Antony*

Blinken Visits Lebanon (http://lebanon.usembassy.gov/pr_040615.html, 20. 3. 2016).

Feickert, A. – McInnis, K. (2016). *CRS Insight. Additional U.S. Ground Troops to Counter the Islamic State? Five Questions*

(<https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/IN10447.pdf>, 13. 3. 2016).

Kaplan, F. (2016). Obama's Way. The President in Practice. *Foreign Affairs* 95 (1), s. 46 – 63.

Kaválek, T. (2015). From al-Qaeda in Iraq to Islamic State: The Story of Insurgency in Iraq and Syria in 2003-2015. *Alternatives: Turkish Journal of International Relations* 14 (1), s. 1 – 32.

Lindsay, J. M. (2011). George W. Bush, Barack Obama and the future of US global leadership. *International Affairs* 87 (4), s. 765 – 779.

Lutai, R. C. (2015). Islamic State – aspects of sovereignty. *International Journal on Humanistic Ideology* 6 (2), s. 143 – 152.

McInnis, K. J. (2015). *Coalition Contributions to Countering the Islamic State* (<https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R44135.pdf>, 7. 3. 2016).

National Military Strategy (2015)

(http://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Publications/2015_National_Military_Strategy.pdf, 1. 4. 2015).

National Security Strategy (2010) (<http://nssarchive.us/NSSR/2010.pdf>, 1. 4. 2015).

National Security Strategy (2015) (<http://nssarchive.us/wp-content/uploads/2015/02/2015.pdf>, 1. 4. 2015).

National Strategy for Counterterrorism (2011)

(https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf, 1. 4. 2015).

NATO (1949). *The North Atlantic Treaty*

(http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm, 7. 3. 2016).

NATO (2015). *Partners* (<http://www.nato.int/cps/en/natohq/51288.htm>, 7. 3. 2016).

Obama, B. (2009). *Remarks by the President at the Acceptance of the Nobel Peace Prize* (<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-acceptance-nobel-peace-prize>, 27. 1. 2016).

Obama, B. (2014). *Statement by the President on ISIL* (<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/10/statement-president-isil-1>, 21. 3. 2016).

Obama, B. (2016). *Remarks of President Barack Obama – State of the Union Address As Delivered* (<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/12/remarks-president-barack-obama-%E2%80%93-prepared-delivery-state-union-address>, 14. 3. 2016).

Peters, H. M. – Rollins, J. W. (2015). *The Islamic State—Frequently Asked Questions: Threats, Global Implications, and U.S. Policy Responses* (<https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/R44276.pdf>, 5. 2. 2016).

Piehota, Ch. M. (2014). *Statement Before the House Homeland Security Committee, Subcommittee on Transportation Security. Washington, D. C.* (https://www.fbi.gov/news/testimony/tscs-role-in-the-interagency-watchlisting-and-screening-process?utm_campaign=email-Immediate&utm_medium=email&utm_source=congressional-testimony&utm_content=355396, 13. 3. 2016).

Rollins, J. W. – Rossen, L. (2015). *CRS Insights. U. S. Citizens Kidnapped by the Islamic State* (<https://www.fas.org/sgp/crs/terror/IN10167.pdf>, 13. 3. 2016).

Scarborough, R. (2016). *U. S. Cyber Command launches hacking offensive against Islamic State* (<http://www.washingtontimes.com/news/2016/feb/29/us-launches-cyber-attacks-islamic-state/?page=all>, 20. 3. 2016).

Sharp, J. M. (2016). *Jordan: Background and U. S. Relations* (<https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33546.pdf>, 19. 3. 2016).

U. S. Department of Defense (2014). *DoD News. U.S.-Lebanese Engagement Remains Important, Official Says* (<http://archive.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=121731>, 20. 3. 2016).

U. S. Department of Defense (2015). *News Transcript. Department of Defense Background Briefing on Enhancing Counter-ISIL Operations* (<http://www.defense.gov/News/News-Transcripts/Transcript-View/Article/626814/departement-of-defense-background-briefing-on-enhancing-counter-isil-operations>, 10. 3. 2016).

U. S. Department of Defense (2016). *Operation Inherent Resolve. Targeted Operations against ISIL Terrorists* (http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve, 14. 3. 2016).

U. S. Department of State (2016). *A New Center of Global Engagement* (<http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2016/01/251066.htm>, 22. 3. 2016).

U. S. Department of State (nedatováno). *The Global Coalition to Counter ISIL* (<http://www.state.gov/s/seci/>, 5. 3. 2016).

Walt, S. M. (2015). ISIS as Revolutionary State. *Foreign Affairs* 94 (6), s. 42 – 51.

Weed, M. C. (2016). *A New Authorization for Use of Military Force Against the Islamic State: Issues and Current Proposals* (<https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R43760.pdf>, 4. 3. 2016).

Summary

The Islamic State organization has been established itself within the territory of Iraq and widespread in Syria. It poses a threat not only to Iraq and Syria but also to neighbouring countries, regional security and stability and last but not least to the USA and its citizens, allies and partners (due to terrorist attacks). The security of the USA, its citizens, allies and partners is one of national interests. To ensure national interests the US government is ready to proceed unilaterally even though the multilateral approach is preferred.

Under the leadership of the USA the international coalition was formed. The coalition aims to disrupt, degrade and to ultimately destroy the Islamic State. I focus on the role of the USA in the coalition and attempt to find out differences between the content of US governmental documents and the real steps that US government has been taking against the Islamic state. This case study is based on military sector analysis and is divided to three parts in conformity with three research questions: what foreign policies has president Barack Obama set since he became a president of the USA? What strategies do the USA use in the fight against terrorism? And what specific strategies do they use in the fight against the Islamic State?

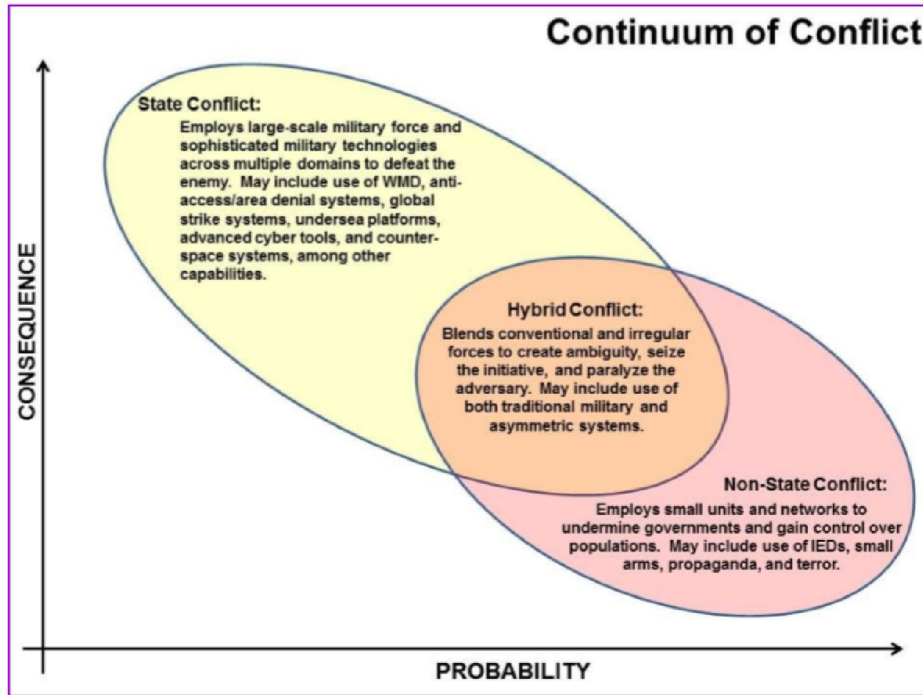
Thanks to three research questions I have come to the conclusion that the approach held by the USA in the fight against the Islamic State is consistent with the counterterrorism strategy as it is defined in governmental documents. Nevertheless there are some elements which could be seemed as distinctions, but actually they are not. The content of counterterrorism strategy is reflected in the fight against the Islamic State – the only distinction is on its formal site. However I have found out that the most speculative part of the US approach against the Islamic State is use of military force. The use of military force is not comprehensively defined in governmental documents – that is why we are not able to allege if it is in conformity with governmental documents or not.

President Barack Obama has claimed that he “[...] face[s] the world as it is” (Obama, B. 2009). If the Islamic State uses violence to achieve its targets (and due to it they jeopardize US national interests), then it is understandable that the military force is used in the fight against the Islamic State. Considering all the facts I adhere to a claimant that USA have been taking steps against the Islamic State pursuant to the content of their governmental documents but some distinctions appear because a reality always differs from a theory.

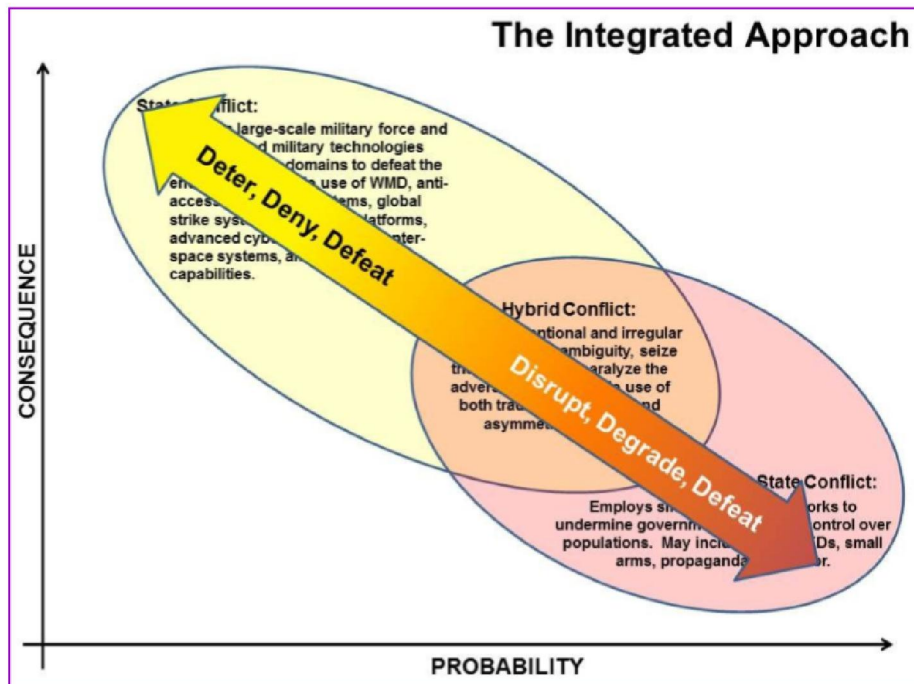
Přílohy

Příloha 1

Kontinuum konfliktu a integrovaný přístup k jeho řešení

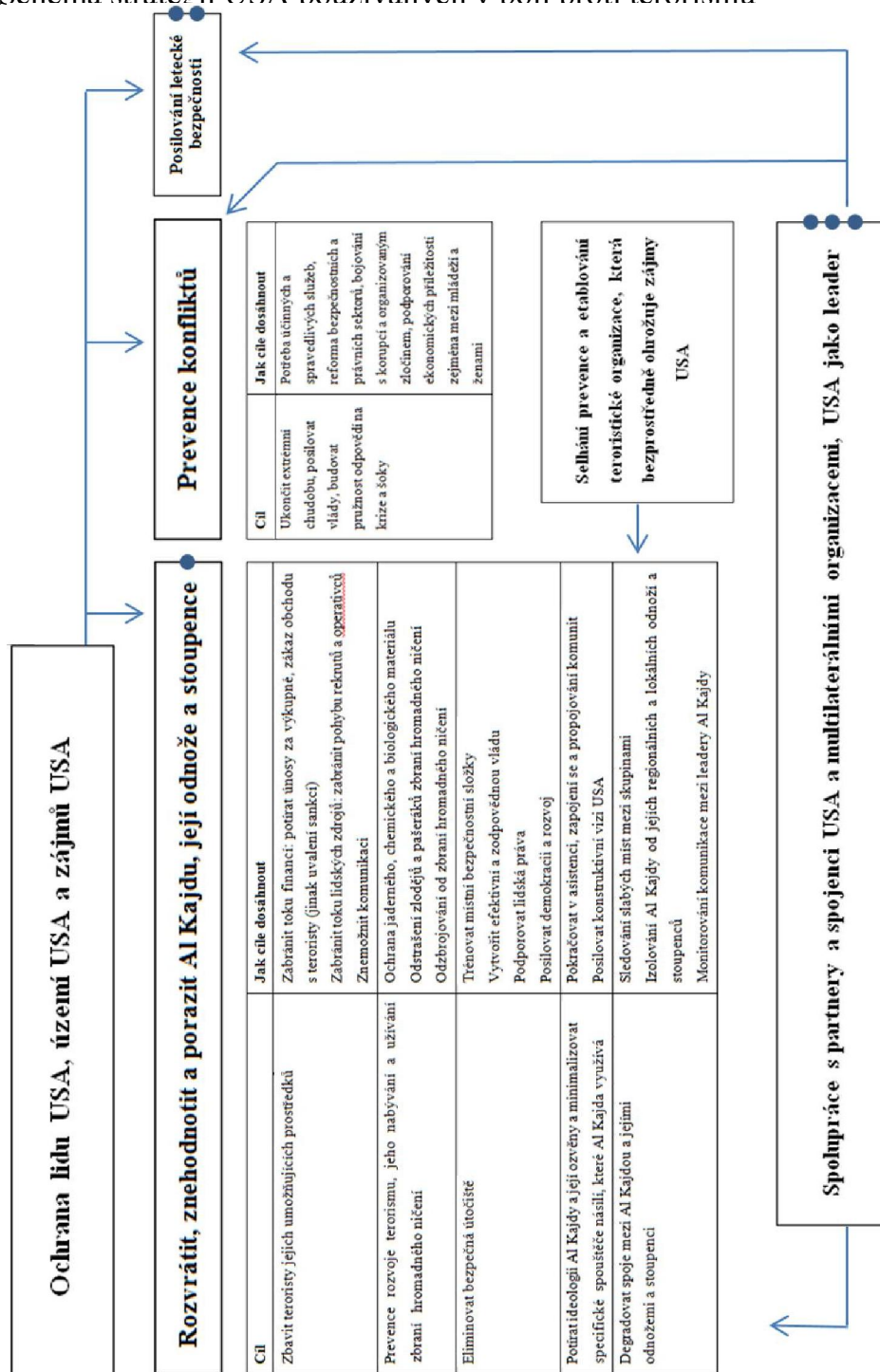
(NMS 2015: 4)

(NMS 2015: 6)

Příloha 2

Schéma strategií USA používaných v boji proti terorismu

● V dokumentech je explicitně zmiňována Al Kajda, ale obecně se jedná o strategie používané v boji proti terorismu

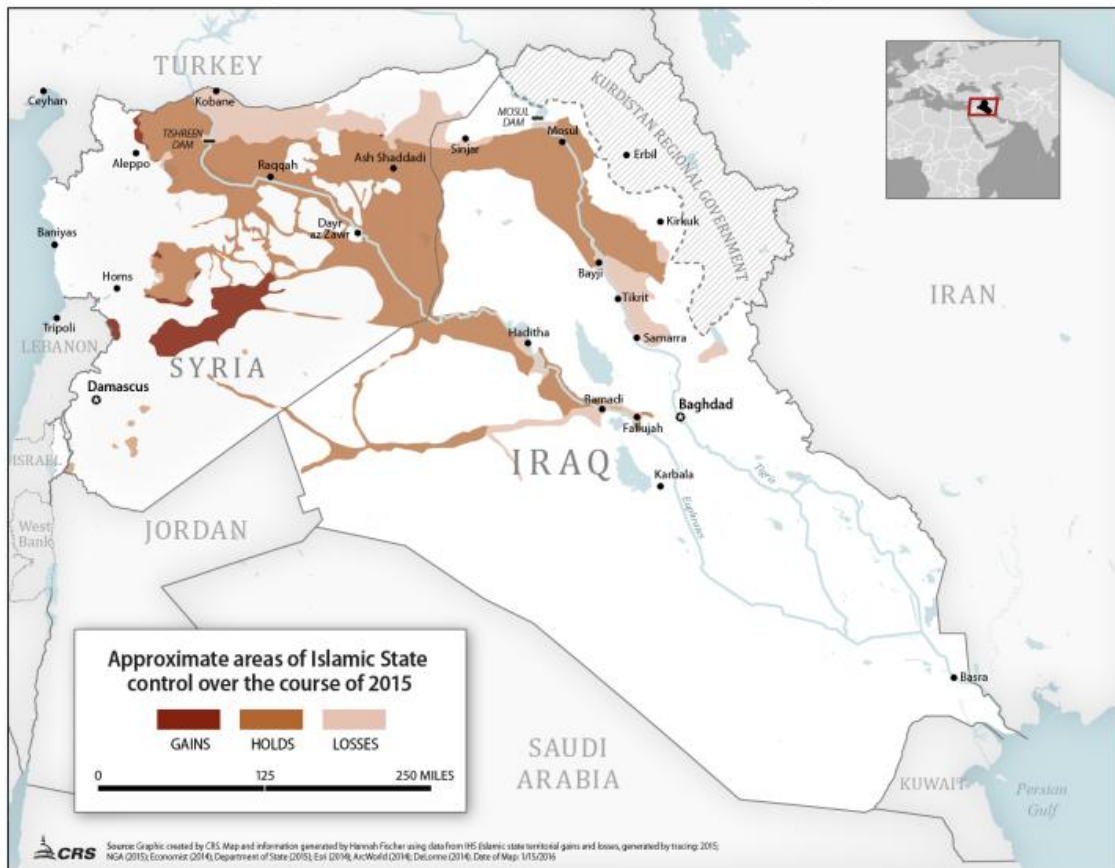
●● Letecká doprava se stala jedním z cílů teroristů, proto je k zajištění ochrany lidu USA, území USA a zájmů USA důležité, aby byla letecká bezpečnost posílena

●●● V krajních případech (např. přímé napadení USA) i unilaterální postup, ale multilaterální postup je považován za zásadní

(zpracováno dle NSS 2015 a NSS 2010)

Příloha 3

Území ovládaná Islámským státem, leden 2016

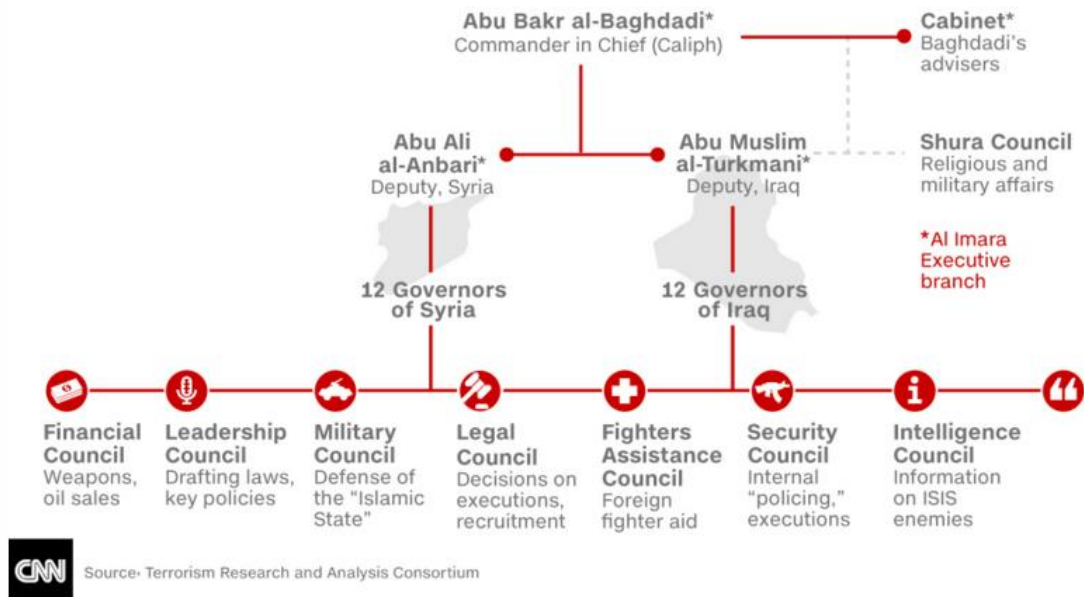

(Blanchard, Ch. M. – Humund, C. E. 2016: 3)

Příloha 4

Systém fungování Islámského státu

ANATOMY OF ISIS

(CNN 2015)

Příloha 5

Seznam spojenců a partnerů USA v boji proti Islámskému státu (abecední řazení)

Afghánistán	Estonsko	Jordánsko	Makedonie	Polsko	Taiwan
Albánie	Evropská unie	Kanada	Malajsie	Portugalsko	Tunisko
Austrálie	Finsko	Katar	Maroko	Rumunsko	Turecko
Bahrajn	Francie	Korejská republika	Moldávie	Saudská Arábie	Ukrajina
Belgie	Gruzie	Kosovo	Německo	Singapur	Velká Británie
Bosna a Hercegovina	Chorvatsko	Kuvajt	Nigérie	Slovensko	
Bulharsko	Island	Kypr	Nizozemsko	Slovinsko	
Česká republika	Irák	Libanon	Norsko	Spojené arabské emiráty	
Černá hora	Irsko	Litva	Nový Zéland	Srbsko	
Dánsko	Itálie	Lotyšsko	Omán	Španělsko	
Egypt	Japonsko	Lucembursko	Panama	Švédsko	

(zpracováno dle DoS (nedatováno))

Příloha 6

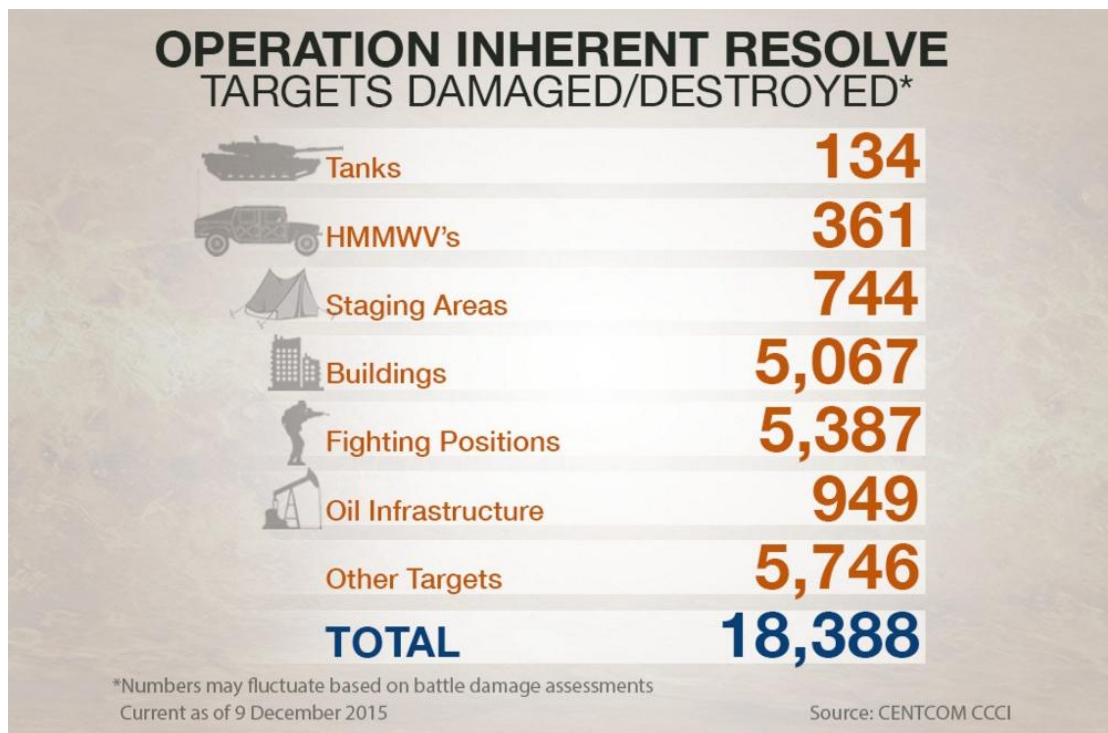
Linie úspěchu a státy v jejich vedení

Linie úspěchu	Státy ve vedení
Podpora vojenských operací, budování kapacit a trénování	USA, Irák
Odhalování skutečné povahy Islámského státu	USA, Velká Británie, Spojené arabské emiráty
Přerušení finančních toků Islámského státu a jeho sponzorování	USA, Itálie, Saudská Arábie
Přerušení toku zahraničních bojovníků	Nizozemsko, Turecko
Řešit krize a zajistit humanitární pomoc	Německo, Spojené arabské emiráty

(zpracováno dle McInnis, K. J. 2015: 1)

Příloha 7

Cíle Islámského státu zničené koaličními silami k 9. prosinci 2015

(DoD 2016)

Příloha 8

Podíl států na letecké technice

	Do Iráku	Do Sýrie
Austrálie	6 letounů Hornet, cisternová letadla, plán letecké dopravy	Neznámo
Bahrajn	X	Blíže neurčený počet letounů
Belgie	Přerušeno	X
Dánsko	Neznámo	X
Kanada	Stažení 6 letounů Hornet CF-18, je nejasné, zda bude zanechán letecký transportér Polaris CC 150 a 2 průzkumná letadla Aurora CP-140	
Francie	6 letounů Dassault Rafale M multi, 6 letadel Mirage 2000D, 1 letadlo Ravitaillement C135, 1 námořní hlídkový letoun Atlantic 2, 1 letadlo Cassard-class protivzdušné obrany fregata, letadlová loď Charlese DeGaulla s dalšími 26 bojovými letadly	
Velká Británie	Blíže neurčený počet letounů Tornado GR4, 630 osob personálu	Blíže neurčený počet letounů
Jordánsko	Blíže neurčený počet letounů	20 letounů F-16
Německo	6 průzkumných letounů Tornado, 1 fregata, 1 cisternové letadlo	
Nizozemsko	6 letounů F-16 (+2 rezervní), 250 osob personálu	Neznámo
Katar	X	Blíže neurčený počet letounů
Saudská Arábie	X	Blíže neurčený počet letounů
Turecko	X	Rakety dlouhého doletu, blíže neurčený počet letounů
Spojené arabské emiráty		8 letounů F-16
USA	Blíže neurčený počet letounů a personálu, ale největší počet	

(zpracováno dle McInnis, K. J. 2015: 8 – 9; The Daily Telegraph 2015)

Seznam zdrojů příloh

Blanchard, Ch. M. – Humud, C. E. (2016). *The Islamic State and U. S. Policy* (<https://fas.org/sgp/crs/mideast/R43612.pdf>, 13. 3. 2016).

CNN (2014). *The Anatomy of ISIS: How the ,Islamic State‘ is run, from oil to beheadings* (<http://edition.cnn.com/2014/09/18/world/meast/isis-syria-iraq-hierarchy/>, 1. 3. 2016).

McInnis, K. J. (2015). *Coalition Contributions to Countering the Islamic State* (<https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R44135.pdf>, 7. 3. 2016).

National Military Strategy (2015)

(http://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Publications/2015_National_Military_Strategy.pdf, 1. 4. 2015).

The Daily Telegraph (2015). *Germany joins fight against Isil after parliament approves military action in Syria*

(<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/12032948/Germany-joins-fight-against-Isil-after-parliament-approves-military-action-in-Syria.html>, 14. 4. 2016).

U. S. Department of Defense (2016). *Operation Inherent Resolve. Targeted Operations Against ISIL Terrorists*

(http://www.defense.gov/Portals/1/features/2014/0814_iraq/Operation-Inherent-Resolve-December9.jpg, 10. 3. 2016).

U. S. Department of State (nedatováno). *The Global Coalition to Counter ISIL* (<http://www.state.gov/s/seci/>, 5. 3. 2016).